

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

ניסיה 17:07 ירושלים
 יציאה 18:20 תל אביב
 18:22 חיפה
 17:13

דמי השבת

כ"ב אדר תשע"ח
 פרשת ויקהל פקודי

בס"ד

472

איש שזה כל בו

ארבעים שנה לפטירתו של הרב
 שלמה יוסף זווין, סיפור חייו משולב
 בראיון עם נכדו, הרב נחום זווין

עמוד 12

כיסופים למקדש, סוף הסיפור
 תגובת הרב איתי אפלבוים
 לתגובת הרב יהודה מלמד

20

לבטוח בה' שיסדר לי את החיים?
 שאלת השבוע

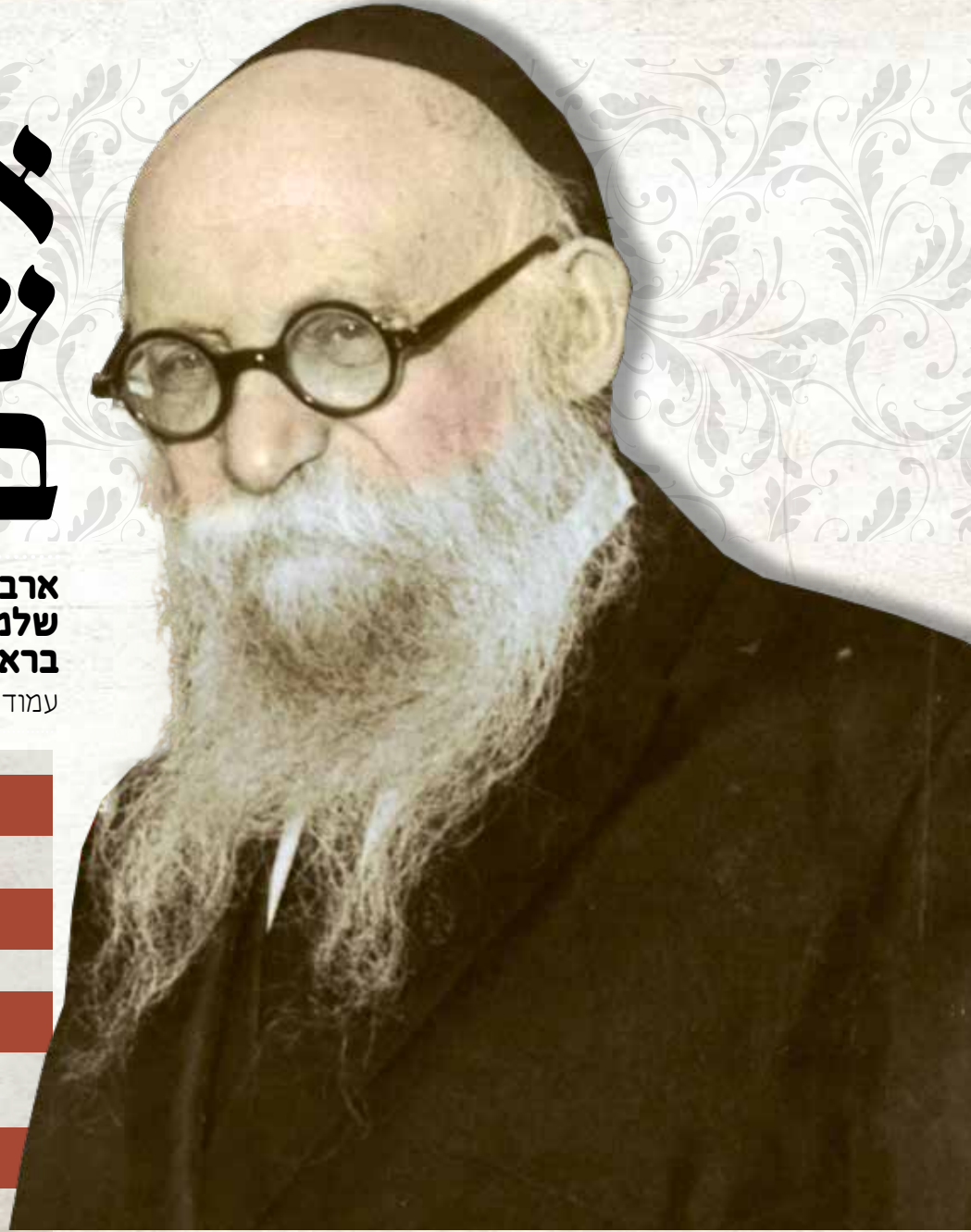
6

ר' מיילך, ר' מיילך, רבי, מורי, דודי
 הילולת ה'נעם אלימלך', הדסה
 סאסי - נשים

22

"תהיה לו מזה פרנסה? אז
 תשאירו!" התוועדות עם הרב חיים
 שלום דייטש

28

מחירי השקעה (pre sale) אטרקטיביים!

נשואים פלוס?

פרויקט 'חריש פלוס' זה המקום שלכם! קהילה דתית איכותית, דירה מקבלן
 (עם ערבות בנקאית מלאה), מפרט יוקרתי, מחיר אטרקטיבי ומיקום מצויין.
 עם כל כך הרבה פלוסים בפרויקט אחד - אז הולצת להיות
 הבחירה האידיאלית עבורכם.

חריש פלוס
 פרויקט אחד שפע של יתרונות.

1-700-500-555
 www.harish-plus.com

באמונה
 בונים לכם קהילה

המיקום

במרכז עיר העתיד חריש
 בלב שכונת הפרחים היוקרתית

יש לך כנפי רוח

בית המדרש למנהיגות קהילתית וחינוכית
בתכנית חדשנית להכשרת רבני קהילות ויישובים
בהובלת הרב שמעון כהן שליט"א

התכנית:

- // השלמת לימודי רבנות - יישוב או עיר בהתאמה / גמרא עיון
- // בניין האמונה - אמונת עיתנו בהכוונה לציבור הרחב
- // התמחות והתנסויות - טהרת הבית, מראות, כשרות, סת"ם, חינוך לזוגיות, גישור - השכנת שלום ועוד.
- // איתור והשמה - חיבור בין אברכי התכנית לקהילות השונות
- // מלגת קיום למתאימים - עד 5,000 ₪ לחודש לאברך

התוכנית תתקיים בבאר שבע | משך התכנית 4 שנים | מחויבות לקהילה של 3-4 ש"ש | לתושבי באר שבע בלבד

הציבור הרחב מוזמן!

כנס תורני דרום תשע"ח

2

עושים סדר יוצאים משעבוד לגאולה

יום חמישי << נ"ח אדר >> 15.3

אולם "היכל התרבות" שדות נגב, סמוך לנתיבות

15:00-15:30 התכנסות וכיבוד קל

15:30-17:15 מושב פתיחה:

שיחות:

הרה"ג הרב חיים דרוקמן שליט"א
נשיא מוסדות "בני עקיבא"

הרב יוסף מנדלביץ'
אסיר ציון לשעבר
סיפור אישי

הרב דוד לאו שליט"א
הרב הראשי לישראל

דברי פתיחה וברכה:

הרב יצחק לוי
יו"ר הוועד המנהל | מכללת חמדת הדרום

פרופ' שאול קרקובר
נשיא מכללת חמדת הדרום

במעמד ראשי הישיבות
בדרום

מר איתאל ברלוי
ראש אגף תרבות יהודית במשה"ח

17:15-17:30 הפסקה וכיבוד קל

17:30-18:40 סדרת שיעורי רצף מאת ראשי הישיבות בנושא "משעבוד לגאולה"

הרב דוד תורג'מן ראש מוסדות ישיבת דימונה	הרב דוד פנדל ישיבת "אפיקי דעת" שדרות	הרב שמעון כהן ראש מוסדות "בית מוריה" באר שבע	הרב דוד גבריאלי ישיבת ההסדר "נוה דקלים" אשדוד	הרב שלמה בנימין ישיבת "לב לדעת" שדרות	הרב דוד אסולין ישיבת "אהבת ישראל" נתיבות
---	--	--	---	---	--

20:30 תפילת ערבית

הסעות מרחבי הדרום
לפרטים - 054-5937663

* ייתכנו שינויים

19:20-20:30
מושב סיום:

הרב שמואל אליהו שליט"א
רב העיר צפת וחבר מועצת הרה"ר

הרב ראובן וובשט
הרב הראשי ליהדות אתיופיה

ר' נח הרץ
מפקד טייסת שנפל בשבי הסורי
סיפור אישי

18:40-19:20
ארוחת ערב
אנתחא מוזיקלית

דירות לרכישה כ־1,000,000 ₪^{החל מ-}

”
רצינו מקום
מחבק וירוק
לגדל בו את
הילדים ומצאנו!
”
גם משפחת גולדמן עברה לחריש
כי אין עוד עיר כזו בישראל

הצילום: משה רוזניץ, אילנה טייטלבוים

geeh

I
HARISH
My sweet home.

הרריש

רובל לא פחות

אביעד מזוז

מרצה ב'מחנה משותף'

הבעל שם טוב לקח את תלמידיו לפונדק אחד בשביל ללמדם את מידת הביטחון. כשהגיעו לפונדק, הוציא בעל הפונדק כל טוב לאורחים החשובים. בתוך סעודתם, והנה מגיע שליח מהפריץ ואומר: "הפריץ מזהיר אותך - אם לא תשלם את דמי החכירה של הפונדק בסך שלושת אלפים רובל עד מחר, תיזרק לכלא". בעל הפונדק שומע את הדברים ונשאר בשלוותו.

השליח יצא, והבעש"ט שאל את הפונדקאי: "מסתמא יש לכבודו את הכסף לשלם?" ענה הלה: "כרגע אין לי אפילו פרוטה אחת". הסתכל הבעש"ט על מארחו לדעת מה יעשה. למחר קם בעל הפונדק כהרגלו, התפלל בשלווה וערך לאורחים את ארוחת הבוקר כאילו יש באמתחתו את הכסף לשלם לפריץ. מתבוננים התלמידים מה יעשה, איך ישלם את הכסף?

שעת התשלום הגיעה, ובעל הפונדק יצא לשלם את חובו. שאלו הבעש"ט: "מסתמא כבודו הולך ובידו הכסף?" השיב הלה: "כרגע אין לי אפילו פרוטה אחת", ובאמרו זאת יצא מהדלת ופנה לכיוון בית הפריץ.

הבעש"ט והתלמידים עקבו אחריו דרך החלון, והנה עצרה כרכרה ומתוכה שוחח מישהו עם בעל הפונדק ואז המשיך בנסיעתו. אחרי כמה עשרות מטרים, חזרה הכרכרה אל בעל הפונדק, כמה מילים, ושוב נפרדו לשלום. לאחר שחזר בעל הפונדק מהפריץ שאל אותו הבעש"ט: "נו, הסתדרת?" ענה לו: "כן, שילמתי כל חובי", אבל מאין הכסף? "שאל הבעש"ט. השיב לו היהודי: "כשהלכתי בדרך עצרה כרכרה ובה אדם שרצה לקנות ממני כמות גדולה של יי"ש. המחיר שרצה היה פחות מהחוב לפריץ ולכן לא הסכמתי לעסקה. המשכתי בדרכי, אך מיד חזר והסכים לסכום שנקבתי - שלושת אלפים רובל ולא פחות, ואת זה שילמתי לפריץ". סיים הבעש"ט: "זהו בעל ביטחון!"

וכך כותב רבי נתן מברסלב: "פי פל ההולדות וכל ההשפעות נמשכים על-ידי פתחון" (קיצור לקוטי מוהרי"ן סו), כלומר על ידי שאתה בוטח אתה מושך לעצמך את ההצלחה והטוב. ואם נאמר "אלו דרגות של צדיקים, מה לי ולזה?" ממשיך רבי נתן ויאפלו אם יודע בעצמו שאין מעשיו עולים יפה כראוי אל יפול מבטחון מחמת זה לומר מי אנכי לבטוח ולשען בה מאחר שהרעותי את מעשי פליפף. רק יבטח בחסדי ה' אשר לא תמנו וברחמי שאינם פלים".

יהיה מה שיהיה

הרב רוני פרינץ

רמת גן

הביטחון שבו עוסקים לרוב קשור לתוצאות 'בשטח', סמוך על ה' ויהיה בסדר. אלא שהביטחון אינו קשור רק למציאות, אלא ליחס שלנו כלפי ה'.

ביטחון הוא מצב נפשי של שלווה ונחת. זו התוצאה החווייתית-נפשית של אדם שהוא בוטח בה'. מדוע? לאו דווקא משום שיהיה טוב. הביטחון אינו קשור בהכרח למציאות, לדאגת מה יהיה, אדרבה, בעל הביטחון אינו נוקק לשאלה זו. לא משום שהוא חושב שיהיה טוב או ח"ו להפך, אלא משום שהוא נשען לחלוטין על ה', בתודעה שלווה, למרות שאין לו כל ידיעה ברורה מה צופן לו העתיד.

ניתן להדגים זאת על פי דברי רבי פנחס מקוריץ. רבי פנחס אומר שדווקא כשיש קושי גדול, אין להתפלל אלא לבטוח. הביטחון נעלה מתפילה, זאת משום שהתפילה עוסקת בצרכי האדם, המתפלל מתלבש בביטחון התפילה, כלומר בהכרה שה' הוא בעל הבית, הוא הכתובת ולו היכולת לעשות כל אשר יחפוץ. משום כך המתפלל פונה אליו מתוך ביטחון שיש בו תקווה למילוי משאלתו. התקווה היא שיוצרת את הפנייה מן העיסוקים הארציים, מן הסיבתיות הטבעית, אל ה' מסובב הסיבות. מתוך הצורך הוא פונה ועוזב את העסק, ומישיר פניו אל ה'. בסופו של דבר, הקשר בינינו לה' עובר דרך צינור הבקשה והצורך.

הביטחון שלמעלה מהתפילה מתכתב עם הנסתר והלא ידוע ודווקא שם, מתוך יכולת נפשית לעמוד מול הלא ידוע בשלווה ובביטחון. לא בגלל מה שיהיה, אולי למרות מה שיהיה ויותר נכון "יהיה מה שיהיה".

יהיה טוב

הרב זלמן העכט

משפיע בישיבת תומכי תמימים מגדל העמק

האמונה הנדרשת מכל יהודי היא להאמין שכל המתרחש הוא מאת הבורא יתברך. אף כאשר הוא שרוי בצרה, עליו להאמין שהכל משמיים: אם צרה זו אינה מגיעה לו, הרי שהקדוש ברוך הוא יחליף אותו ממנה. ואם אינו ראוי לחסד, הצרה היא עדיין לטובתו.

אולם הביטחון אינו רק אמונה ביכולת ה' להיטיב עמו ולחלצו מצרה, אלא כפי שמסביר הרבי מלובביץ' מדובר על תחושת ודאות שה' ייטיב בפועל, וזו גורמת לאדם להיות רגוע לחלוטין וחסר דאגות. וכמו שכתב בספר חובת הלבבות "מהות הביטחון הוא מנוחת הנפש הבוטח, שיהיה ליבו סמוך על מי שבטח עליו שיעשה טוב והנכון לו בענין אשר יבטח עליו".

כלומר, מצד האמונה לבדה, העולם אינו הפקר והכל לטובה, אך לא מחויב שתמיד יהיה לאדם טוב בגלוי, ייתכן ולא מגיע לאדם טוב כפי שהוא חפץ בגלל מעשיו או מצד סיבות אחרות. אבל עניין הביטחון הוא הודאות שהקדוש ברוך הוא יעשה עמו טוב גם כאשר אינו ראוי, כי הוא סמוך ובטוח שיהיה לו טוב הנראה והנגלה גם במושגים של בני אדם.

ישאל האדם: אם לא מגיע לי אז מדוע שיהיה טוב, מניין הודאות שיהיה טוב?

התשובה לכך טמונה במשפט שאמר ה'צמח צדק' לחסיד שאחד מילדיו חלה קשות עד שהרופאים נואשו מחייו: "חשוב טוב יהיה טוב", ובאמת תוך זמן קצר הילד יצא מכלל סכנה וחזר לחיים בריאים.

האמירה "חשוב טוב יהיה טוב" מלמדת אותנו שהמחשבה והביטחון בטוב הם עצמם פועלים שיהיה טוב. הביטחון הוא עבודה עמוקה בנפש. האדם סומך באמת ובעומק נשמתו רק על הקדוש ברוך הוא בכל מצב שנמצא בלי לעשות חשבונות (אם זה הגיוני על פי הטבע או לא) עד שאינו דואג כלל. התעוררות זו פועלת שהקדוש ברוך הוא יתנהג איתו מידה כנגד מידה, בלי חשבונות, וייטיב עימו גם אם אינו ראוי לכך. "והבוטח בה' - חסד יסובבנו".

ישיבת בני עקיבא "אהל שלמה" באר שבע שמחה להודיע על פתיחת מסלול

ישיבה (חצי) קטנה

א"ש קודש

בוגר כיתה ח', אם ברצונך:

לגדול בחדוות נעורים של תורה ויראת שמים

ללמוד

- 👍 מאות דפי גמרא בבקיאות ובעיון.
- 👍 תנ"ך ושהה סדרי משנה על הסדר.
- 👍 באופן שיטתי יסודות במחשבת ישראל ברוח התורה הגואלת של רבותינו ממזרח וממערב.
- 👍 במקום רחב ידיים המשלב חיי פנימיה מלאים ועשירים.

להיות
שותף לפעילות קהילתית ותורמת

להעמיק
בלימוד סוגיות הלכתיות

לשלב
ניגונים חסידיים לצד שירת הבקשות

לקבל
תעודת בגרות מלאה

👉 **מקומך איתנו!** 👈

לפרטים נוספים:

הרב רחמים פניש, ראש הישיבה - 052-5665496
 הרב אברהם ואזנא, ראש המסלול - 052-7833690
 ניתן גם לשלוח SMS או במייל: rfinish6@gmail.com

בחינה תיערך אי"ה ביום שלישי, ד' ניסן, 20/3/18 בישיבת בני עקיבא "אהל שלמה", רחוב התלמוד 2 באר שבע

אורניתה
חינוך | תרבות | קהילה
רשת הגרעינים התורניים
שעלים
בית המעשה והחברותיות

סמן את ההגדרה המתאימה:

- קהילה תורנית חמה ומגובשת
- חיבור לעם ישראל
- עשייה חברתית
- חיים במושבה שקטה ומשפחתית.
- בין ת"א לירושלים-גישה מהירה לכביש 6
- כל ההגדרות נכונות ויש עוד הרבה

גרעין גדרה -
איך שלם תעדייר את זה

גרעין גדרה קולט משפחות, בואו להיות חלק!!!

הגרעין מורכב מכ-25 משפחות מגוונות בטווח הגילאים ובתחומי העיסוק.

לפרטים: טל איגרא 054-5705659
 חפשו אותנו בפייסבוק תנועת אורי גדרה

צבי יחזקאלי

תורתא

אז בפעם הבאה שתלכו למוזיאון ותראו את כל הקהל מתפעל מאסלה שמונחת במרכז הבמה אחר כבוד, או מאיזה שפריץ של צבע שנזרק על בד שנראה יותר ככתמים לפני כביסה, תשאלו את עצמכם מה אתם מרגישים

התפרקות החומר

החומר שהוא חווה. זה עיקר ההבנה שלנו מול השמיים, שאנחנו לא לבד ושיש טוב עצום במסע הזה, ושבפנימיות אנחנו טובים ולא רעים כמו שמספרים לנו בחוץ. זה הדבק הזה שבגללו חגגנו בפורים, זה החיבור שבגללו אמרנו חאלס, אני לא נשאר במצרים או במקום הזה שנתקעתי בחיים. זה הדבק שגורם לכל יהודי להרגיש בבטן, בלב ובנשמה שמשוהו כאן לא נכון. אני בנוי לחיבור והברידות זרה לי, אני בנוי לאהבה והחיבור חשוב לי. אני מעריך ומייקר כל רגע שהשם יתברך נתן לי, לא משנה לי שהעולם חושב אחרת אני מרגיש בפנים שזה הפוך לגמרי.

זה לא כל כך פשוט, כי אחרי העמדת הדברים באופן הזה יש לכל אחד מאיתנו תפקיד. לכל יהודי יש ממלכה משלו לפי גודלו, יש לנו אחריות בתור מחזיקי הנר של החיבור. יש לנו שליחות, החל מהחיים האישיים שלנו, דרך המשפחה והמעגלים הקרובים, ועד למעגלים הרחבים ביותר כמנהלים, מפקדים ולמעלה עד ראש הפירמידה. אז בפעם הבאה שתלכו למוזיאון ותראו את כל הקהל מתפעל מאסלה שמונחת במרכז הבמה אחר כבוד, או מאיזה שפריץ של צבע שנזרק על בד שנראה יותר ככתמים לפני כביסה, תשאלו את עצמכם מה אתם מרגישים: זה יפה או סתם חארטה? תראו כמה זכינו, כמה מתוק הוא דבק החיבור בעולם שכזה.

כי אין סיפור ואין עם ואין זכות להגיד לאף אחד כלום. זו הסיבה שהדמוקרטיה היום מפוררת את עצמה בעזרת עצמה. ההתפרקות לא פוסחת גם עלינו. צבא, מדינה, הפעלת כוח ונראטיבים, הכל מתבלבל.

זה הרגע שאני נזכר מה הסיפור שלי בתור עם ומבין שהתמונה הפוכה לגמרי. יש ערך ויש אמת, הקדוש ברוך הוא בעולם ויש לי קבוצה עם סיפור, שהוא התפקיד שלי בחיים. זה 'נהפוכו' שמחבר את פורים לפסח, בלעדיו אי אפשר להבין למה לקום ולצאת ממצרים. בלעדיו אי אפשר גם לענות על כל 'למה' אחר שיתעורר בדרך. הפוך, ממש הפוך מכל מה שהעולם מאמין בו.

העולם אומר בעצם שכולנו אוסף של בודדים. בתוך הלב שלנו אנחנו יודעים אחרת, חלק גדול מהעולם מרגיש את זה בבטן, אבל השכל דרך החדשות דורס גם את זה. אני בתוך מאבק בין המסר החיצוני להרגשה הפנימית. בתוכי אני יודע שיש בורא לעולם והכל מדויק לפרטי פרטים ושהתורה שלנו היא המציאות היחידה של חיבור. של איחוד החומר. של הידבקות - בחברים, בצדיק, בבורא העולם ובמצוות התורה. יש כזו מציאות, מציאות יחידה של חיבור שעומדת כמו אי בודד ועיקש כבר אלפי שנים מול כל הרוחות. יהודי שפוגש בקצה העולם היהודי אחר ומחבק אותו זה סוג של חיבור; אדם שחי כל חייו בחרץ לארץ "כמו כולם", מתעורר בוקר אחד למשמע ניגון חסידי או כשמשכנעים אותו לקשור תפילין, ולפתע הוא זועק את כל הכאב הזה של התפרקות

כל מבט החוצה אל העולם, במיוחד בימים שבין פורים לפסח, מעלה לאוויר את השאלה של אנחנו מול הגויים.

אנחנו בתוך המובלעת הזו שבתוכה יש יהודים ותורה עם סיפור בן ארבעת אלפים שנה, ומסביב יש עולם שעוסק בנו וחושב בצורה שלא פוסחת על המובלעת. לא משנה כמה נרצה להיות יהודים דתיים, החשיבה של המערב והיחס שלו אל עולם החומר והרוח נמצאים כל יום מולנו עם מסרים חזקים, שבסופו של דבר נכנסים אל תוך הלך החשיבה שלנו. אז אם אפשר לנסח את זה בשני משפטים, זה הולך כך: העולם בהתפרקות החומר ואנחנו באחדות החומר; העולם אומר שכל אחד והאמת שלו, ואנחנו אומרים שיש אמת אחת - והיא לכל אחד. העולם אומר שאין כל ערך והכל שווה, ואנחנו אומרים שיש ערך, יש קודש וחול, יש ישראל ויש את שאר העולם.

בכל השנים שלמדתי באוניברסיטה נחשפתי לחשיבה המערבית שבשם המחקר הגיעה לפוסטמודרנה. בעיקרה, היא כופרת בכל מה שמוכר עד כה. מי אמר שיש אמת? אמנות יכולה להיות גם אסלה שמוצבת כמיצג במוזיאון ואלפים מתפעלים ממנה. אין יחסיות בין שום דבר לשום דבר. אין קבוצות, יש בודדים. אין אמת, יש נראטיבים וכולם שווים; אין ערך, זה אחד הערכים היחידים. המסרים האלה מחלחלים כל יום בחדשות. מערכות המשפט מקבלות החלטות שנוגדות את עצם קיומן. מערכת קבלת ההחלטות של העולם הולכת לכיוון של פירוק,

אלו בתורה מעורר התנגדות מצד היצר הרע.

דבר נוסף שניתן ללמוד מהתנגדות היצר הרע הוא שישנה חשיבות רבה לכוונת הלימוד: "שיבוא לו מזה יראת שמים", ולא רק לתחומי הלימוד. במקומות רבים נוספים מתאר הבעל שם טוב את לימוד התורה בכללותו כייחוד ודיבוק שלנו עם ה' יתברך, וכגון: "בעודו מדבר בתורה ותפלה וכו', יהיה מחשבתו דביקה בו יתברך בדביקה וחשיקה באור פני מלך חיים, אור האין סוף שבתוך האותיות. והבן, שהוא כלל גדול בתורה ותפלה לפי מה שקבלתי ממורי" (תולדות יעקב יוסף ויצא ד"ה ובזה יובן כי). כל לימוד הוא הזדמנות להכיר יותר את ה' דרך תורתו, ולחזק את ההתבטלות-ההשתייכות שלנו אליו. כאשר אדם לומד תמיד "רק" גמרא ומפרשים ללא הלכה ומוסר, זו הצלחה של היצר הרע, שכן אין די בלימוד גמרא ומפרשים. אולם כאשר לימוד הגמרא הוא חלק ממכלול של התדבקות בה', גם הוא מביא ליראת שמים ומחזק את הקשר עם ה' יתברך.

"וכאשר תקום מן הספר, תחפש בדבר אשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו" (אגרת הרמב"ן). כשאנו עוסקים בלימוד תורה, בכל תחום שהוא, נכון את ליבנו להידבק בה' יתברך ולהביא את הלימוד לידי מעשה - הן בידיעת הדינים וההדרכות של התורה, הן בחיזוק הרצון שלנו לדבוק בהם בכל נפשנו ומאודנו.

הרב שמואל טל | ראש ישיבת תורת החיים

הלימוד שהיצר הרע מתנגד אליו

ניצחון של היצר הרע, שהרי במציאות הנכונה, ככל שאדם מתקדם בלימוד התורה כך הוא יותר מחזק את יראת השמים שלו. אחרי שהיצר הרע הצליח להפריד אצל האדם בין לימוד התורה ובין יראת השמים שלו - כבר לא מפריע לו שהאדם יהיה למדן.

בלימוד מוסר ובלימוד הלכה יש חתירה ברורה להתבטלות בפני דבר ה', ולא רק למדנות. לימוד מוסר מוקדש לקניית יראת שמים ושאר המידות הטובות, בלימוד ובהשבה מהמוח אל הלב. לימוד הלכה מוקדש 'לידע הדין על בוריו' - ליישום התורה במציאות חיינו, ולהכנת כל כוחות החיים ומצבי החיים בפני דבר ה'. ולכן עיסוק בחלקים

אין היצר הרע מפתה האדם שלא ילמוד כלל, כי ידוע לו שאין האדם שומע לזה כלל, כי כאשר לא ילמוד כלל, לא יהיה חשוב בעיני הבריות, ואינו נקרא למדן. אך היצר הרע מפתה אותו שלא ילמוד איזה דבר שיבוא לו מזה יראת שמים, כמו ספרי מוסר, או שולחן ערוך, לידע הדין על בוריו, אך מפתה אותו שיעסוק תמיד רק בגמרא עם כל המפרשים.

צוואת הריב"ש אות קיז
חז"ל לימדו שגדולתו של התלמוד היא בכך שהוא מביא לידי מעשה (קידושין מ). אך הם לא הסתפקו בזה, אלא מתוך כלל לומדי התורה הוסיפו ושיבחו את הלומד על מנת לעשות (אבות ד, ה; ו, ו), שהוא אחד מארבעים ושמונה קנייני התורה. עומק החשיבות של לימוד על מנת לעשות טמון בתפיסה שמעבר לידיעת הדינים - לימוד התורה מקרב את רצון האדם אל דבר ה', ומהווה חתירה תמידית להעמקת ההיכרות שלנו עם רצון ה' וההתבטלות שלנו בפניו.

הבעל שם טוב הקדוש מלמד שהיצר הרע יודע את זה היטב, ולכן הוא מוכן שהאדם יהיה למדן, ובלבד שלא יתקרב בלימודו אל ה' יתברך. מציאות של למדן שלא מתחזק ביראת שמים היא

האקדמיה הישראלית לקולנוע
מערך לימודי החוץ

למתעניינים במסלולי קולנוע / משחק

זה הזמן להגיע!

לגברים

יום ראשון, ב' ניסן, 18.3 בשעה 17:00

הרצאות, סדנאות ויעוץ אישי

לנשים

יום שני, ג' ניסן, 19.3 בשעה 18:00

הרצאות, סדנאות ויעוץ אישי

צבי יחזקאלי | הרב זאביק הראל | דני שטג

רמה בורשטיין | נטע לי סוקר | רויטל בללי

הלימודים
במסלולי
קולנוע מוכרים
ע"י האוני
הפתוחה

צלם: יוסי צבקר

אישי
לכל
משתתף

אפשרות שילוב עם תואר ראשון | מלגות גבוהות לנרשמים | כיבוד עשיר

הירשמו
עכשיו: **08-9156001**

050-8684028

ישוב יד בנימין. דרך האבות
319. (מחלף שורק, כביש 6)

בית צבי מיתר

יום פתוח להנדסה
בסביבת Project Oriented

23.3.18

בואו לגלות סביבת לימודים ייחודית תוך התנסות
בפרויקטים מעולם ההנדסה כבר בסמסטר הראשון.

מלגת שכר לימוד מלאה לשנת הלימודים
הראשונה לזכאים/ות.

- הנדסת תעשייה וניהול - תואר ראשון ושני
- הנדסת תוכנה - תואר ראשון ושני
- הנדסת חשמל ואלקטרוניקה - תואר ראשון ושני
- הנדסת מכונות
- הנדסה כימית
- הנדסת בניין
- מכינות קדם אקדמיות ייעודיות

שכר לימוד אוניברסיטאי.

innovate

באר שבע | אשדוד
1-800-207-777

SCE

המכללה האקדמית להנדסה ע"ש סמי שמעון

מהנדסים לעולם טוב יותר

פרשת ויקהל פקודי | חלל לחול, חלל לקודש

חזרה אל נקודת ההתחלה עשויה אם כן לסמל בתורה סוג של חתימה. כך קורה בסוף ספר שמות. באחת משיחותיי הקודמות לפרשת פקודי חילקתי את ספרי בראשית-שמות לעשר חוליות עלילתיות הבנויות בסימטריית ראי; השתיים שבקצוות הן סיפור הבריאה וסיפור בניית המשכן. השקה זו של סיפור המשכן עם בריאת העולם מזכירה לנו את תחילתן של כל ההתחלות, עת ברא אלוקים את השמיים ואת הארץ. ההבדל הוא שהפעם בני אדם היו הבוראים; בני ישראל, בתרומותיהם, בכישרונותיהם ובעמלם.

במילים פשוטות: ספר בראשית מתחיל באלוקים היוצר את העולם כבית לבני האדם. ספר שמות מסתיים בבני אדם, בני ישראל, היוצרים את המשכן כבית לאלוקים. אבל ההקבלה עמוקה הרבה יותר מכך. והיא נוגעת לעצם מהותו של ההבדל בין קודש לחול.

האר"י, המקובל הגדול רבי יצחק לוריא, טבע את מושג ה"צמצום". הציקה לו שאלה: אם אלוקים קיים, איך יכול העולם להתקיים? הרי אלוקים אינסופי, ואין שום נקודה בחלל ובזמן הפנויה ממנו – וכיצד ירחק הסופי את האינסופי? עצם קיומו של אלוקים אמור לפעול כחור שחור המאייץ את כל מה שבסביבתו. דבר אינו יכול לברוח מחור שחור, אפילו גלי אור: עד כדי כך אדיר כוח הכבידה שלו. באותו אופן, שום ישות פיזית או חומרית אינה אמורה לשרוד ולו לרגע בנוכחות הישות האלוקית המוחלטת והטהורה. תשובתו של האר"י הייתה שכדי לאפשר לעולם להתקיים צריך היה אלוקים להסתתר, לסגן את נוכחותו, להגביל את הווייתו. להצטמצם.

וכאן נכנסים לתמונה הקודש והחול. המילה חול, במובנה זה, באה מן השורש חל"ל. כי אכן, החול הוא החלל הפנוי: המרחב שהתפנה עת הצטמצם הקב"ה כדי לאפשר את קיומו של עולם פיזי. החלל מרוקן, כביכול, מן האור האלוקי הטהור.

ואילו הקודש הוא תוצאתו של תהליך מקביל בכיוון ההפוך. אנחנו, בני האדם, מפנים חלל מסוים כדי שנוכל להרגיש את שכינת ה' בקרבנו. אנחנו מצטמצמים. אנחנו עושים זאת בכל פעם שאנו מסיימים הצידה את יצרנו ואת רצוננו כדי לפעול לפי רצון ה'.

מכאן אריכותן של פרשיות המשכן: ריבוי הפרטים נועד להראות כי המשכן על כל תגיו ודקדוקיו לא היה המצאה אנושית אלא תכתוב אלוקי. משום כך, המקבילה בפרשה זו למילה "טוב" שבסיפור הבריאה היא הביטוי "כַּאֲשֶׁר צָוָה ה' אֶת מֹשֶׁה". כאשר אנחנו מבטלים את רצוננו מפני רצון ה', אנו יוצרים קודש. בתמצית: החול הוא החלל שאלוקים יצר למען האדם. הקודש הוא המקום שהאדם יוצר למען האלוקים. ושני החללים הללו נוצרים באותה דרך: במעשה של צמצום עצמי.

וכך, לאורך שישה ימים בשבוע, ימי החול, ה' מפנה לנו חלל כדי שניצור. ביום השביעי, בשבת קודש, אנחנו מפנים חלל לה', בהכריזנו שאנחנו יצוריו. ומה שנכון באשר לזמן, נכון גם במרחב. ישנם מרחבים של חול, שבהם אנחנו מקדמים את מטרותינו שלנו. וישנם מקומות קדושים שבהם אנחנו פותחים את עצמנו, את כולנו, ללא סייג, למטרותיו של אלוקים.

ואם כך הוא, לפנינו רעיון שהשלכותיו משנות-חיים. ההישג הנעלה ביותר איננו ביטוי-עצמי אלא הגבלה-עצמית: פינוי חלל לדבר-מה אחר ושונה מאיתנו. הנישואים המאושרים ביותר הם אלה שבהם כל אחד מבני הזוג מצטמצם ומותיר לרעהו את המרחב שיאפשר לו להיות הוא-עצמו והיא-עצמה. הורים טובים משאירים מרחב לילדיהם. מנהיגים דגולים משאירים מרחב למנהיגיהם. מורים מוצלחים משאירים מרחב לתלמידיהם. הם נמצאים בכל עת שצרכים אותם, אבל הם אינם דוחקים את זולתם, אינם מעכבים אותם ואינם מנסים לשלוט בהם. הם מצטמצמים כך שלאחרים יהיה מרחב לצמוח בו. בדרך זו ברא ה' את העולם; ובדרך זו גם אנחנו מאפשרים לזולת למלא את חייו באור הדרו.

פרשיות המשכן הארוכות, ואיתן ספר שמות כולו, מגיעים לסיומם בשיא מרהיב: "וַיִּכַּס הָעֲנַן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּכְבֹּד ה' מְלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְלֹא יָכַל מֹשֶׁה לָבוֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הָעֲנַן וַיִּכְבֹּד ה' מְלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן". זה היה ייעודו של המפעל הגדול הזה: להוריד את ה', כביכול, מהשמיים לארץ.

זהו מהלך רב חשיבות, ועדיין אפשר לתהות מדוע נדרשה התורה לאריכות פרטנית כזו. שלושה-עשר פרקים, מוקדשים לציווי ובניית המשכן וכליו. הרי המשכן היה לכל היותר בית עראי לשכינה, המתאים לשנות הנודדים במדבר עד להקמת המקדש. מדוע מקדישה התורה מקום רב כל כך למבנה שמעצם מהותו נועד לפרק זמן מסוים?

התשובה עמוקה ומשנת-חיים, אך כדי להגיע אליה עלינו להתבונן תחילה בכמה עובדות בולטות לעין. ראשית, הלשון המשמשת את התורה בפרשת פקודי מזכירה עד מאוד את זו שבסיפור הבריאה:

בראשית א-ב	שמות ט"ז-מ
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת פְּלֵאֲשֶׁר עֲשָׂה וְהַנֶּה טוֹב מְאֹד	וַיִּבְרָא מֹשֶׁה אֶת פֶּלֶ הַמְּלֵאכָה, וְהֵנִיחַ עֲשׂוֹ אֹתָהּ; כַּאֲשֶׁר צָוָה ה' כִּן עֲשׂוֹ
וַיִּבְרָאוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם	וַיַּמְכֵּל פֶּלֶ עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד
וַיִּכְלֵ אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֵאכְתּוֹ אֲשֶׁר עֲשָׂה	וַיִּכְלֵ מֹשֶׁה אֶת הַמְּלֵאכָה
וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים...	וַיִּבְרָךְ אֹתָם מֹשֶׁה...
... וַיִּקְדַּשׁ אֹתוֹ	וַיִּקְדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְאֵת פֶּלֵי

ניכר שהתורה רוצה לחבר את בניין המשכן אל בריאת העולם. אבל איך ולמה?

המבנה המספרי של שני הקטעים מחזק את הקשר. כידוע, מספר המפתח בסיפור הבריאה הוא 7. מתוארים בו 7 ימים, והמילה "טוב" מופיעה לאורך 7 פעמים. בפסוק הראשון בתורה יש 7 מילים, ובפסוק הבא אחריו - 14. המילה "ארץ" מופיעה בפרשיית הבריאה 21 פעמים, המילה "אלהים" 35, וכן הלאה.

כך גם בפרשת פקודי. הביטוי "כַּאֲשֶׁר צָוָה ה' אֶת מֹשֶׁה" מופיע 7 פעמים בתיאור הכנתם של בגדי הכהונה (שמות לט, א-א), 7-1 פעמים נוספות בתיאור הקמת המשכן והצבת כליו בידי משה (מ, ז-לג).

הימצאותה של ו' החיבור בתחילת ספר שמות, ו"אֶלֶה שְׁמוֹת", רומזת כי התורה רוצה שנראה את החומשים בראשית ושמות כרצף מחובר. ועובדה מעניינת אחרונה: אחד הכלים הסגנוניים האופייניים לתורה היא תבנית הכיזאמוס, סימטריית הראי. היא יכולה להופיע ברמת המילים הבודדות, כגון "שֶׁפֶךְ דָם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ שֶׁשֶׁפֶךְ": "שֶׁפֶךְ" ו"ישֶׁפֶךְ" בהתחלה ובסוף, "דם" ו"דמו" שנייה ושנייה-מהסוף, ו"האדם" ו"באדם" במרכז. התבנית פה היא אבנגבא. תבנית זו מאפיינת במקרים רבים פסקאות, פרשיות, ואף יחידות בהיקף גדול יותר.

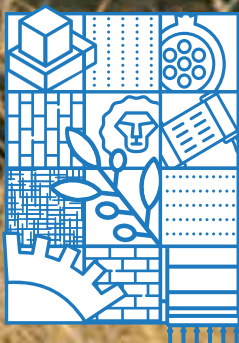
לישיבת "מבשר שלום" בחיפה
דרוש ר"מ
צעיר (25-32) שחיו לחן באהבה
תנאי, מגורים בסמיכות לישיבה.

קו"ח נא לשלוח ל:
Mevaser.jobs@gmail.com
 יש לציין את התפקיד לגבי פונים. רק פניות רלוונטיות יענו.

בעלון פרשת תרומה, פורסמה כתבה "משבר יכול להיות לידה", בה הוקדש עמוד להדסה מלר - בן-טוילילה. מזכירים בעמוד זה המנוח שמואל ז"ל והיתומים. בשם משפחת בן-טוילילה מבקשים להבהיר שהנושא רגיש מאוד. הכתבה והדברים הנאמרים בה אינם על דעת משפחת המנוח.

בפסח הקרוב תלבשו לבן

מלבושי
קודש

ביגוד יהודי לגבר

להזמנות: 073-2603196 www.malbusheikodesh.co.il

* למזמינים עד ז' בניסן - אספקה לפני החג ע"י שליח הביתה

מפתח דגולות

רש"י היה השם המחתרתי שבחר לעצמו הרב שלמה יוסף זווין ברוסיה הסובייטית, ונאה השם למי שאמרו << בהירות כתיבתו וסגנונו התמציתי פתחו שפה תורנית חדשה, צוהר לעשרות מחברים שנהו בעקבותיו >> מחסידי חב"ד הבולטים שמעולם לא נסע אל הרבי מלובביץ', שאמר הלל ביום העצמאות אך טען שאיננו יודע האם המדינה היא אתחלתא דגאולה >> ארבעים שנה לפטירתו של הרב שלמה יוסף זווין, קורות חייו ומפעלותיו משולבים בראיון עם נכדו, הרב נחום זווין

ישי מיכלסון

כשיצא הספר 'סיפורי חסידים' של הרב זווין לאור, הקפיד עליו ידידו הקרוב מתקופת המחותרת ברוסיה הרב יחזקאל אברמסקי זצ"ל, ושתי טענות היו לו: ראשית, בכך הוא נותן גושפנקא של אמת לסיפורי החסידים, ושנית, הדבר פוגע בכבודו של הרב זווין, משום שאנשים יתחילו לפקפק בגאונותו אם הוא מוצא לעצמו זמן להתעסק בכתובת סיפורי חסידים... השיב לו הרב זווין: "חשוב לי יותר שישבו בליל שבת קודש ויספרו משמי סיפורי צדיקים המחזקים את האמונה, מאשר שיאמרו בשמי חידושי תורה. הלוואי ואזכה אכן להגביר את האמונה בצדיקים. ואשר לכבודי שנפגע - לצערי כבר שבעתי כבוד במידה גדושה מדי, ואני שמח שכמה 'קורי עכביש' יכסו את הכבוד האופף אותי".

שמו של הרב שלמה יוסף זווין זצ"ל, שהשבוע מלאו ארבעים שנה לפטירתו (נפטר בכ"א אדר תשל"ח), נישא עד היום בבתי מדרשות. גאון וסופר, עסקן ומנהיג שלא נשא בתפקיד רשמי, איש אמת וחסיד עם 'פלפל' שמאס בגינוני כבוד ורצה בתורתו לעבוד את ה' ולהביא תועלת לכלל ישראל.

קורות חייו של הרב זווין מרתקים ומיוחדים בהיקפם. הוא היה גאון התורה שנשא ונתן עם גדולי הדור שבליטא והתפרסם בסיפורי החסידים שכתב, למדן מופלג שהצניע את חידושו וכתב מחקר תורני מקיף על תורתם של גדולי ישראל, חסיד חב"ד שהרבה להתכתב עם הרבי מלובביץ' והיה מתומכי המזרחי והמפד"ל, צדיק ובעל חסד ומקים מפעל תורני וייחודי מסוגו הנודע בשם "האנציקלופדיה התלמודית". הרב זווין היה דמות מרכזית בעולם התורה עוד באירופה שלפני המלחמה, ופעל רבות בארץ ישראל לאחר קום המדינה בתורה ובענייני ציבור, שצניעותו הרבה היא כנראה הסיבה לכך שלא התפרסם במידה הראויה לכבודו.

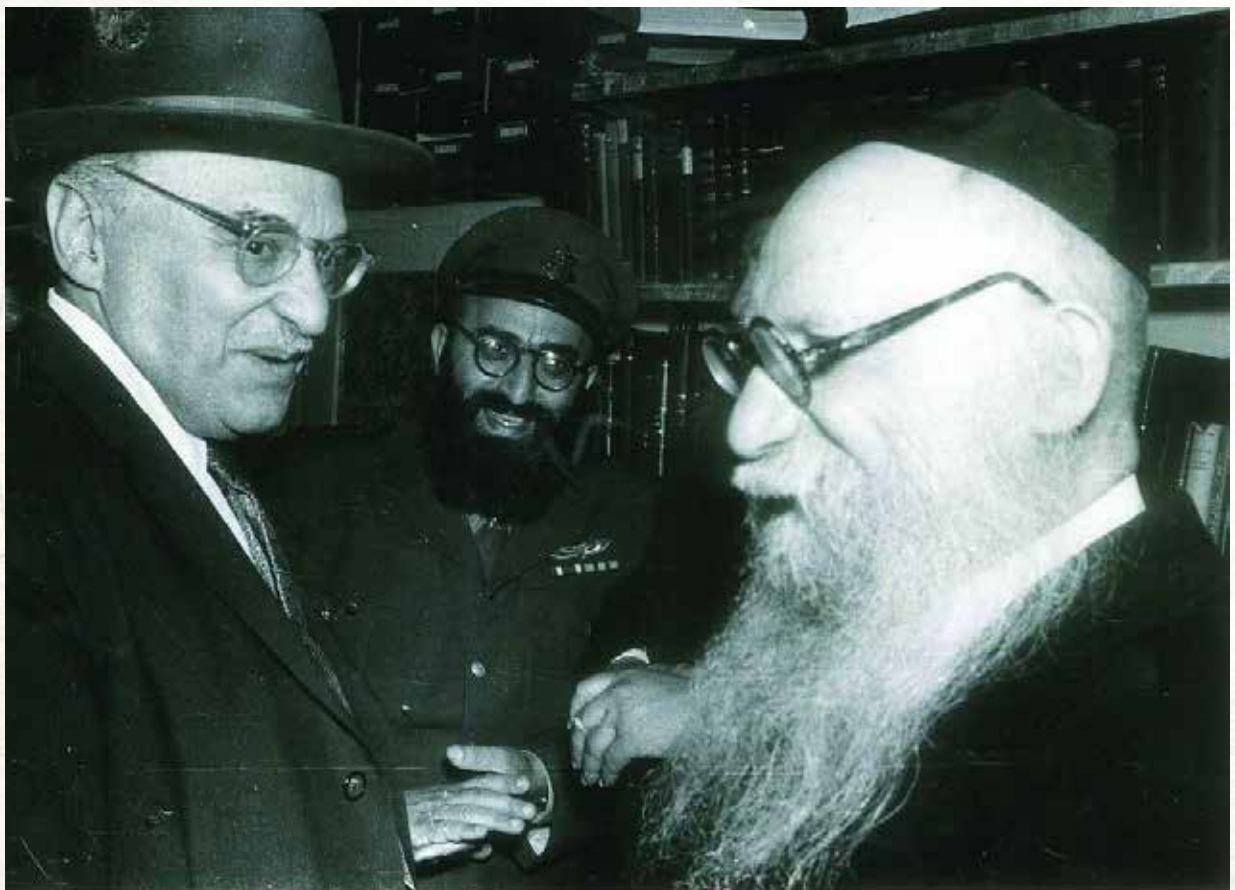
חסיד בשבילי מיר

הרב זווין נולד בכסלו תרמ"ז (1886) בקוז'מירוב שברוסיה לאביו הרב אהרן מרדכי, שהיה רב העיר וחסיד חב"ד-קאפוסט (אחת

ההסתעפויות של חסידות חב"ד. את השואה שרד רק הזרם המרכזי של חב"ד-לובביץ'). משפחתו נמנתה על חסידי חב"ד כבר כמה דורות. בילדותו שכר לו אביו מלמד פרטי שילמד איתו מסכתות בבא קמא וחולין, ובגיל צעיר נשלח ללמוד בישיבת מיר אצל ר' אליהו ברוך קמאי, שם למד בחברותא עם ר' יחיאל יעקב ויינברג, בעל ה'שרידי אש', שהיה גדול ממנו בשנים אך הבחין בכישרונותיו של התלמיד הצעיר. שילוב כישרונות של הבנה חדה וכתובה בהירה שהיה ברב זווין, הביא אותו להיות כותב שיעורים נהדר. חלק משיעורי ראש הישיבה שנרפסו בספר 'זכרון אליהו' על ידי חתנו ר' אליעזר יהודה פינקל, נכתבו וסוכמו על ידי הרב זווין. כך החל הנער מהעיר החסידית הקטנה לעמוד בקשר עם עולם התורה הרחב.

תקופה מסוימת לאחר מכן למד העילוי הצעיר בקיבוץ אברכים בבוברויסק אצל האדמו"ר ר' שמריהו נח שניאורסון, נכד ה'צמח צדק' והאדמו"ר לחצר חב"ד-קאפוסט. הרב זווין שהיה גם בעל זיכרון מיוחד עזר לנכדי האדמו"ר לרשום תורות ששמע מהאדמו"ר באותה תקופה, ואלו נרפסו עשרות שנים לאחר מכן. רעיון חסידי או שיעור מפולפל מגדולי ראשי הישיבה, כל אלו נחקקו בזיכרונו וגם אחרי שנים רבות היו נשמעים מפיו בכהירות. תורתו של האדמו"ר הייתה חביבה עליו ביותר, וגם באחרית ימיו ניתן היה

**אינך חש ביזע שהושקע בעבודתו,
גם דבר המחקר הקשה ביותר שיצא
מעטו של הרב, היה נקרא בקלות.
הפלפול המסובך ביותר הפך לפשוט
וקליל, כאילו לא היה אלא דבר אגדה
המושך את הלב.**

הרב זווין עם הרב גורן והנשיא שז"ר בביקור במשכן האנציקלופדיה התלמודית

שעסק בעצמו בענייני ציבור והביע דעתו בנושאים אלו, אלא עולם התורה והחסידות והעיסוק העמוק בשיטתיות – שיטתם של גדולי הנגלה, שיטתם של גדולי החסידות ושיטתם של חכמי ישראל לאורך הדורות שבאה לידי ביטוי במפעל חייו הגדול, האנציקלופדיה התלמודית.

מדוע ענה החפץ חיים בעל פה?

תקופת הרבנות של הרב זווין ברוסיה היא זמנם של ענקי התורה באירופה שלפני המלחמה, לצד תמורות שונות ברוסיה שהשתחררה משלטון הצאר עד להפיכתה לקומוניסטית, וגזירותיה הקשות בענייני יהדות. אנו מוצאים התכתבויות של הרב הצעיר עם הגאון הרוגוצ'ובר שחיבבו במיוחד, עם ר' איצילה מפוניביץ' (ר' יצחק רבינוביץ), עם ר' יחזקאל אברמסקי בעל 'חזון יחזקאל' על התוספתא (שגם בהיותם לימים בארץ ישראל היו משוחחים בטלפון כל שבוע בדברי תורה), עם ה'אמרי אמת' מגור (שביקש ממנו לעמוד בראש מערך עיתונות אורתודוקסית), ור' שמעון שקאפ, שלימים הדפיס התכתבות עם הרב זווין בספרו 'שערי יושר'.

בעיר צ'רניגוב, אחת הערים המרכזיות באותו מחוז ברוסיה, שימש ברבנות ר' דוד צבי חן, מגדולי רבני חב"ד. הגאון המבוגר הרבה להתכתב עם הרב החב"די הצעיר, ולעתים גם התייעץ איתו. כשעלה בסוף ימיו לארץ ישראל הציע הרד"צ לרב זווין שיחליף אותו ברבנות, אך האחרון סירב בשל עיסוקו בכניית מקווה בעיר בה שימש ברבנות, וחששו שמלאכה זו לא תיעשה ביד אחרים. דוגמה קטנה זו מלמדת על מסירותו של הרב זווין לציבור, שעוד תבוא לידי ביטוי במסירות נפש ממשית בימי רוסיה הקומוניסטית. לאחר מכן אירעו פרעות קשות בעיר צ'רניגוב, והרב זווין שבחר להישאר בעירו ניצל מהן.

לאחר המהפכה של שנת 1917 התעוררה יהדות רוסיה שהשתחררה מכבלי משטר הצאר לחיים חדשים. בתקופה הקצרה שבין המהפכה עד השתלטות הבולשביקים, הוחל בארגון מחדש של הקהילות ופותחה פעילות מדינית ענפה. הרב זווין היה אז מעורב מאוד בחיים הציבוריים היהודיים, בארגון וביסוס חיי התורה והקמת קהילות מסודרות. באותו הזמן ניסו האוקראינים להקים רפובליקה עצמאית משלהם. בסתיו תרע"ט התכנסה בקייב 'הכנסיה הלאומית באוקראינה', בהשתתפות מאה עשרים וחמישה צירים, נציגי מפלגות שונות שנבחרו בבחירות, ומתפקידה היה לארגן את האוטונומיה היהודית. הרב זווין היה ציר מטעם ההסתדרות הדתית 'אחדות', והיה אחד מנציגיה בוועד הפועל שנבחר בכנסיה זו.

באותה שנה רעב גדול שרר במדינה, ובפסח של אותה שנה רצה הרב זווין להתיר אכילת קטניות. הוא כתב תשובה ארוכה לחפץ חיים וצ"ל על התרת הקטניות, ולא עבר זמן רב ובא שליח מהחפץ חיים ואמר לו שהחפץ חיים מסכים עמו, ובשנה זו יכול הוא להתיר קטניות כפי הנראה בעיניו. שנים לאחר כך סיפר לרב זווין ר' לייב,

בתמונה מימין לשמאל: הרב זווין, הרב איסר זלמן מלצר, האדמו"ר ה'בית ישראל' מגור, הרב דב בעריש ווידנפלד הרב מטשביץ, הרב יצחק מאיר לוי, הרב שמחה בונם אלטר לימים האדמו"ר מגור ה'לב שמחה'.

"הבג"ץ תבע תשובה, וסבא נלחם כאריה שלא לענות לבג"ץ ולהתעלם ממנו. כמה עסקנים דתיים באו לסבא ואמרו שבאימתן תשובה לבג"ץ יש עבירה על החוק, ביזוי בית המשפט, ועלול הדבר אף להביא לביטולה של הרבנות הראשית. סבא ענה: 'באם יש בידינו שתי ברירות, רבנות תחת בג"ץ או ביטולה של הרבנות בכלל, עדיפה הברירה השנייה'"

למצוא על שולחן השבת שלו את הספר 'שמן למאור', עם תורותיו של האדמו"ר מבוברוויסק, לצד ספרים חסידיים נוספים.

בגיל צעיר התייתם הרב זווין מאביו, וחברי הקהילה החליטו פה אחד להכתיר את התלמיד החכם הצעיר לרבנות. אף שהיו תלמידי חכמים מבוגרים ממנו בקהילה, ישירותו, חכמתו ומידותיו הצנועות נשאו חן בעיניהם. הרב זווין נסמך על ידי כמה מגדולי הדור ההוא – בעל 'ערוך השולחן', הרוגוצ'ובר, האדמו"ר מבוברוויסק והאדמו"ר מרציצא (האחרון היה גם הוא נכד אדמו"ר ה'צמח צדק').

העובדה שקיבל סמיכה מגדולי ישראל שונים ומגוונים, מהווה אולי סמל לרמותו. לאורך כל חייו נשא ונתן עם גדולי התורה מכל החוגים, ועתידי היה להתקבל אצל ציבורים רחבים בעם ישראל ללא ש'הצליחו' לשייך אותו לפלג זה או אחר. רבים הרגישו שהוא 'משלנו'. לא ציבורים או השקפות פוליטיות היו במעייניו, למרות

מימין לשמאל: הרב שאר ישוב הכהן, הרב מנחם הלוי אושפיזאי רבה של רמת גן, הרב הנסיר רבי דוד כהן, הרב זווין, הרב איסר יהודה אונטרמן, הרב עובדיה יוסף.

המאסר והגאולה. כאשר היו נפגשים, היה מבקש הריי"צ לשמוע דברי תורה מהרב זווין והיה משבח אותם. פעם התבטא ואמר שהדרושים של הרב זווין הם "דרוש שבסוד".

קשרי ידידות אלו בין הרב זווין לריי"צ ולחתנו הרבי מלובביץ' המשיכו והתהדקו שנים אחר כך. לא רבים יודעים, אך לרב זווין הייתה הזכות בשידוך של הרבי עם בת הריי"צ, וכך מספר נכדו ר' נחום זווין: "כשהוצע לרבי הריי"צ לחתן את רבי מנחם מנדל שניאורסון זצ"ל, ביקש מסבא לתהות על קנקנו ולומר לו את חוות דעתו עליו. לילה שלם נסע סבא אז ברכבת עם רבי מנחם מנדל, והיה מפליא את גדלותו ויראת השמים שראה בו". לאחר פטירת הריי"צ עמד הרב זווין בקשר הדוק עם הרבי עד סוף ימיו.

משלם בשביל למחוק

הרב זווין פעל שנים ברוסיה הקומוניסטית בהפצת יהדות ובניהול המחותרת היהודית, כשלא פעם הסתכן בנפשו בגלל מעשיו. לאחר שנים של פעילות נאלץ הרב זווין לעזוב את רוסיה ולנסות לעלות לארץ ישראל. גדולי ישראל שונים השתדלו עבורו להשגת רישיון

בנו של החפץ חיים, שאביו כתב מכתב תשובה אליו אך בסופו של דבר בחר להודיע לו את תוכנה על ידי שליח. הסביר החפץ חיים: "רב זה צעיר לימים הוא. אם אכתוב לו תשובה, סביר להניח שברכות הימים הוא יפרסמה. נמצא שהפסק שלי על הקטניות יהיה לדורות וזאת אינני רוצה, לכן העדפתי לשלוח שליח". לימים, כשהרב זווין סיפר מעשה זה, הוסיף שאין כל ספק בדבר שאם הייתה לו תשובה מהחפץ חיים בוודאי שהיה מפרסמה...

אם במחותרת ימצא

בשנת 1920 עלה הצבא האדום לשלטון, וגזר גזירות רבות בענייני יהדות. נאסר ללמד תורה יותר משלושה נערים יהודים יחד, הוחל חוק חינוך חובה במוסדות הממלכתיים, ובתי כנסיות ובתי מדרשות נסגרו בכל מקום. בשנים אלו הקים האדמו"ר הריי"צ מלובביץ' את המחותרת היהודית שעניינה היה ללמד תורה ולהעמיד 'חזרים' יהודיים ברחבי המדינה. הרב זווין הצטרף למחותרת זו ופעל בה רבות, תחת סיכון ממשי של עונש מוות. בשנת תשמ"ד, בביקור האדמו"ר מסדיגורא אצל הרבי מלובביץ', התבטא עליו הרבי: "אתם הכרתם אותו כאשר היה במעמד ומצב של מרחב בירושלים

עיר הקודש, אבל אני הכרתיו בהיותו במיצר במדינת רוסיה, במצב כזה שהתעסקות עם כל עניין של הפצת היהדות הייתה כרוכה בסכנה ממש, ואף על פי כן לא נרתע משום דבר ומסר את נפשו למילוי העבודה והשליחות של כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר בענייני הפצת היהדות".

האדמו"ר הריי"צ הקים מטה של ארבעה רבנים שעבדו יחד איתו בהפצת היהדות תחת השלטון הרוסי - הרב זווין, ר' יחזקאל אברמסקי, ר' יעקב קלמס (רבה של מוסקבה), ור' מנחם מנדל גלוסקין (רבה של מינסק). ארבעת הרבנים עמדו בקשרי מכתבים עם הריי"צ בענייני הפעילויות השונות, אך מחשש השלטונות השתמשו בכינויים מחתרתיים: הרב זווין כינה את עצמו בשם "רש"י" (ר' שלמה יוסף), הרב אברמסקי כינה את עצמו "תוספתא" על שם חיבורו שעסק בה, הרב יעקב קלמס כינה את עצמו "רבנו תם" (ששמו גם היה יעקב), והרב גלוסקין כינה את עצמו "סדר הדורות" (על שם מחבר 'סדר הדורות' שגם היה ממינסק). מכתבים תמימים שנראו עוסקים בדברי תורה היו בעצם דיווחים על פעילות המחותרת: "רבנו תם הסתמך על רש"י... בתוספתא פרק נ מובא... ומעיר על כך סדר הדורות בעמ' קס", ובמשפטים סודיים אלו היו מפורטים חשבונות קבלת הכספים וחלוקתם ופעילויות שונות של המחותרת.

כשנאסר הריי"צ על ידי השלטונות בגלל פעילותו, דווח על כך לרב זווין במברק עלום: "הדוד נלקח לבית החולים". הרב זווין פעל לשחרור הריי"צ יחד עם עוד רבים. כשהשתחרר הריי"צ, דווח שוב לרב זווין: "הדוד שוחרר מבית החולים". הרב זווין שמח מאוד על בשורה זו, אך היה צריך להצפין את דבריו גם כן, ואמר לעצמו: "הרבי הרי יודע שמברק מנובוזיבוקוב מסתמא נשלח ממני [הרב זווין שימש שם ברבנות באותה תקופה], וחתם את שמו הפרטי - 'ברוך', ושם משפחתו - 'מתיר אסורים'. המצאה זו מאוד מצאה חן בעיני הריי"צ, שחזר על מעשה זה כמה פעמים אחר כך.

כמו גדולי ישראל אחרים, גם הריי"צ עמד על כישרון הכתיבה של הרב זווין, וביקש ממנו שיכתוב את כל קורות המאסר והשחרור של הריי"צ. בסופו של דבר נבצר מהרב זווין לעשות זאת, והריי"צ כתב בעצמו את סיפור

לראות אותו
יוצר משוואה חדשה
זה אורות

לפתור איתו את
התרגיל הראשון
זה סיפוק

אורות ישראל. מחנכים ליותר.

**ביום ראשון
הקרוב!**
כ"ד אדר | 11.3
בשעה 8:30

**יום
פתוח**

חינוך מיוחד | גיל הרך | על יסודי | מחול ותנועה

- 17 תוכניות לימוד שונות
- תואר שפותח כך דלתות
- מעונות לרווקות ולנשואות
- הסעות לקמפוס מכל רחבי הארץ

קמפוס אלקנה | התקשרי עכשיו:
1800-500-210
www.oro.ac.il | ponim@oro.ac.il

שהבטיח לו שהדף יודפס מחדש, אף שהיה זה על חשבוננו של הרב זווין עצמו...

”ידע על מי לזרוק”

מפעל גדול וצנוע היה לו לרב זווין, מפעל חסד ועזרה לנזקקים. מספרים שהרב זווין היה הולך עם שני פנקסים: באחד רשם את חידושי, ובשני רשם את חישובי חלוקת הצדקה. בכל שנה, שלושים יום קודם הפסח היה טרוד בחלוקת ה'קמחא דפסחא', וכאשר היו שואלים אותו בעניין זה היה מפטיר באגביות: "ערכת מגבית, אספתי קצת מומן וכגבאי צדקה באזור מגוריי, אני מחלק משהו לנצרכים ערב הפסח". אבל לאמיתו של דבר היה זה מפעל חסד גדול מאוד, והרב לא היה מהסט מלבקש כספים לטובת העניין מעשירים וממשרדי סיוע ממשלתיים, ואת הכל היה רושם בפנקסו.

ולא רק מפעלי חסד; ביתו של הרב זווין היה פתוח כפשוטו לעניים ונדכאים. אחד מנדכיו מספר שבמשך תקופה ארוכה היה אצלו אורח קבוע בשבתות, איש קשה-יום ומוזנח בגופו, עד כדי כך שאנשים אחרים התקשו לשהות בנוכחותו. לרב זווין הדבר כלל לא היה משנה, והיה מקפיד לארח את אותו מסכן ונדכא. ואם פעם קרה ואותו אורח לא היה מגיע בעצמו, היה הולך הרב ומחפש אחריו ומביאו לביתו. בסוף ימיו, כשכבר לא היה יכול הרב לארח בעצמו, היה מממן לאיש תלושים איתם יקנה לעצמו מזון במסעדה בקרבת מקום. הרב זווין היה יכול להפנות את אותו עני לגבאי צדקה שידאג לו, אבל אהבתו העצומה לכל אדם ודאגתו לטובת הזולת לא הותירו לו אפשרות למחשבה כזו, גם לא על אלו שזרקו ולכלכו עליו... כך סיפר מנכ"ל מוסדות סדיגורא, שהיה בן בית אצל הרב זווין: "פעם נכנס אליו אברך מ'נטורי קרתא' בבקשת עזר וסיוע. לאחר שנתן לו, אמרתי לרב זווין שאברך זה זרק עליו קליפות בלכתו ביום השבת להתפלל בבית כנסת חב"ד במאה שערים. אמר לי הרב: 'אם כן, קרא אותו מהר בחזרה כדי שאתן לו סכום גדול יותר, שהרי ידע על מי לזרוק'.

בתום תקופה קצרה בתל אביב עלה הרב זווין לירושלים, ועוד זכה לשמוע שיחות מפי מרן הרב קוק זצ"ל, והוקסם מההיקף של תורתו, התכנים והשפה בהם השתמש. סיפור יפה סיפר הרב זווין, שמתאר שיחת סופרים של גדולי ישראל: "שאלתי את הרב [קוק]: 'למה בעל פה דבריו כל כך ברורים ואילו בכתב אין הדבר כך?' וענה לי הרב: 'כשאני מדבר כל מחשבתי מרוכזת ברעיון אותו אני אומר, אבל כשאני כותב, בכותבי רעיון אחד הרי מוחי כבר הוגה כמה רעיונות נוספים'". לרב זווין הייתה היכרות מעמיקה עם תורתו של הרב קוק, דבר שהביא לכתיבת פרק על הרב קוק בספרו "אישים ושיטות", שם כותב הרב זווין בתוך הדברים: "לא יהיה הדבר להגזמה, אם נאמר שמרן הגרא"י הכהן קוק, ז"ל, היה בדורנו היחיד בין גדולי התורה, שהיה שולט בהלכה ובאגדה כאחת... כל מקצועות התורה היו ברשותו. ולא דווקא בהלכה. עולם האגדה היה לא פחות פתוח לפניו. חזון ושריה, מחשבה ומחקר, הגיונות ודעות - כל אלה היו שוטפים בלי הרף, כמעין הנובע, ממוחו ללבו ומלבו למוחו" (אישים ושיטות עמ' 232).

אינני אוהב לדרוך על יבלות

בהיותו בירושלים, בשנת תש"י, נסתלק האדמו"ר הריי"צ. הרב זווין היה מכותבי כתב ההתקשרות לחתנו רבי מנחם מנדל שניאורסון, הרבי מלובביץ'. על אף שהיה קשיש מן הרבי, כסף את קומתו לפניו. הרב זווין העריך אותו מאוד והתחשב בדעתו, ויעידו על כך כתיב אגרות הרבי אשר מופיעות בהם התכתבותיו שונות עם הרב זווין, במקצועות התורה ובענייני הציבור. כמים הפנים לפנים, הרבי העריך את הרב זווין ושיבח את כתיבתו: "בודאי ידוע לכם אודות גדלותו של הרב זווין ז"ל בחיבור והוצאה לאור של ספרים. היה לו סגנון בהיר ושפה ברורה. הנהגתו היתה באופן של 'הצנע לכת', אבל כל אלו שהכירו אותו ראו שהוא איש המעלה". גם הרב זווין כתב בעטו על הרבי דברי הערכה ושבח בכמות שונות, במאמרים ובספרים שכתב. בסוף חייו התבטא פעם: "אין רבי אלא אחד!".

על אף הידידות הגדולה, הרב זווין לא נסע לפגוש את הרבי מלובביץ', אך היה מתעניין וסופג רשמים מחסידי שחזרו מהרבי. בכל פעם שהיה שומע סיפור מופת מהרבי היה אופן התרגשות

כניסה לארץ ישראל. ר' חיים עוזר גרודזינסקי, האדמו"ר הריי"צ ו'ר' יחזקאל אברמסקי, כולם פנו במכתבים שונים למרן הרב קוק זצ"ל שיפעל לטובת הרב זווין, ובמכתבים אלו עולה חיבתם הגדולה לרב זווין כמו הערכתם התורנית אליו: "הרה"ג מהרש"י זעוין רב דנבויז'קוב, איש מצויין ולבד גדולו בתורה הינו שלם במעלות ובמידות, סופר ועסקן מצויין" (ר' חיים עוזר). הרב אברמסקי אף התחייב להביא את הכסף הדרוש לפרויקט זה. בסופו של דבר ההשתדלות הצליחה, ובשנת תרצ"ה עלה הרב זווין עם משפחתו ארצה.

הרב זוין מקריא מכתב מהרבי לחניגה בכפר חב"ד. לידי הרב הראשי ונשיא המדינה

”פעם נכנס אליו אברך בבקשת עזר וסיוע. לאחר שנתן לו, אמרתי לרב זווין שאברך זה זרק עליו קליפות בלכתו ביום השבת להתפלל בבית כנסת חב"ד במאה שערים. אמר לי הרב: 'אם כן, קרא אותו מהר בחזרה כדי שאתן לו סכום גדול יותר'”

בתחילה התגורר הרב זווין בעיר תל אביב, שם הקרינ באישיותו ובמאמרו על הישוב החדש, והפך לעמוד התווך של מוסדות חב"ד שהחלו את דרכם אז בארץ. מארץ הקודש הוא המשיך את פועלו למען יהדות רוסיה, ועשה רבות למען יציאתם של רבנים וחסידים מרוסיה הסובייטית.

הרב זווין החל להתפרסם. מאמרים שכתב בכמות תורנית וציבוריות שונות עשו רושם רב, וסגנונו והיקפו הפכו לתופעה שייחודית לגאון כמוהו. גדלותו העצומה בתורה, הישרות בה דן בכל נושא מתוך בקיאות מופלגת, וחדירתו לעומקם של דברים עם כתיבה בהירה וחדה, עשו את רושמו על הציבור.

גדולי תורה היו נכנסים ויוצאים אצלו תדיר - מי בחיפוש אחר מקור מסוים, מי בליבון סוגיה או בבקשת מכתב המלצה. רב אחד ביקש פעם מהרב זווין הסכמה לספרו. אירע ודף ההסכמות נדפס לפני הספר והוצג בפני הרב זווין, כאשר מעל הסכמתו נכתב: "הסכמת הגאון שר התורה וכו'". הרב זווין לא נח ולא שקט, עד שקרא למחבר וביקש ממנו להדפיס את הדף מחדש ללא כל התארים. המחבר ניסה להתחמק, אבל הרב זווין לא הניח לו עד לאחר

להתפלל במקום שלא אומרים כלל.

"לסבא היה משפט שהיה חוזר עליו פעמים רבות: 'אין רואים את הנגעים ביום המעונן'. סבא, שחי בתקופה הרתגורל בה עם ישראל עבר טלטלות ותמורות מבפנים ומבחוץ, הקפיד לראות את הטוב בכל אדם ואת המחבר והמאחד בעם, ולא עמד על הפגמים והקלקולים הציבוריים הרבים שהיו בתקופתו, על אף שהיה מודע אליהם. לצד זאת, עדינות נפשו של סבא לא מנעה ממנו להילחם את מלחמות הדת כאשר היה צורך בכך. כך למשל זכור נא אמו ההיסטורי בפרשת הבג"ץ נגד הרבנות, הידוע בשם 'אשמנו בגצנו'.

"מעשה שהיה כך היה: מועצת הרבנות הראשית הורידה את ההכשר על בשר לחברת 'מרבק'. הלכה אותה חברה והגישה בג"ץ, שחייב את מועצת הרבנות הראשית לבוא לפני בית המשפט לנמק למה לא תיתן הכשר. הייתה זו הפעם הראשונה שהוגש בג"ץ נגד הרבנות הראשית. הארץ סערה ונערך כינוס מחאה גדול, והרב זווין פתח את נאוומו בכך שחברת 'מרבק' צריכה להכות על הלב 'אשמנו, בגצנו'.

"הבג"ץ תבע תשובה, וסבא נלחם כאריה שלא לענות לבג"ץ ולהתעלם ממנו. 'אוי לנו', טען, 'אם בג"ץ יקבע מתי לתת כשרות ומתי לא'. כמה עסקנים דתיים באו לסבא ואמרו שבא-ימתן תשובה

ושמחה, והיה נוהג באותו יום לספר זאת בהתפעלות ובפנים מדושנות עונג לכל מי ששוחח עימו. נכדו, הרב נחום זווין, משער שהתרחקותו של הרב זווין מכבוד היא זו שמנעה אותו לנסוע לארה"ב, הוא חשש שיעיפו עליו כבודו בביקורו שם.

עוד מספר הרב נחום זווין: "כשסבא הגיע לגיל שבעים, חברים וידידים שלו תכננו לחגוג לו מסיבה מפוארת, והרבי מלובביץ' עודד אותם לעשות כן. ההכנות היו בעיצומן וכבר מסרו מאמרים וברכות לאחד העיתונים הדתיים. כשנודע הדבר לסבא זצ"ל, ועל אף היותו חסיד של הרבי, לא נח ולא שקט עד שהעניין התבטל כלא היה. אינני אוהב לדרוך על יבלות - יובלות, אמר. בהגיעו לגבורות, כתב לו הרבי ש'היות וידוע אני מאז שאינו רוצה במסיבות, מכל מקום יעשה סעודה למנין אנשים מידידי', ואכן את זה סבא עשה".

תלמידו ר' שמואל אלעזר הלפרין סיפר: "בחג הפסח האחרון של הרב זווין זצ"ל, כשביקרתי לכבוד החג, סיפר לי שכ"ק אדמו"ר שלח לו שלוש מצות לליל הסדר. אמרתי לו: 'הרבי מחזיק יפה את כבוד תורתו בזיכרונו הקדוש'. נענה הרב זווין בעניויותו בחיוך ואמר: 'אילו ידע מי אני ומה אני, לא היה נוהג בי הרבי כן'".

הרב זווין, שהורתו הייתה בחב"ד ועד סוף ימיו היה קשור לאדמו"רי חב"ד, נחלץ פעם לטובת בחור שלמד בישיבת 'קול תורה', שחטאו הגדול היה לימוד ספרי חסידות, עד שהחליט לעבור לשיבת כפר חב"ד. במכתב חריף שלא כדרכו של הרב, הוא כותב בעדינות ובתקיפות לראש הישיבה דאז - הגאון ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל: "אין לי הרשות ולא הכוונה להתערב חלילה בענייניה הפנימיים של ישיבת 'קול תורה', הידועה לי היטב כישיבה מכובדת, שקול תורה ויראת שמים שולט בה בעוז והדר. אבל לא אוכל להתאפק מלהביע לפני כ"ג את השתוממותי הגדולה על המעשה המדהים והמחפיר שנעשה שלשום בישיבה, אשר אחד מהרמ"ם יצא מגדרו ומגדר האנושי, והעז להרים ידו ולהרביץ שתי סטירות לחי מצלצלות לאחד מתלמידי הישיבה, תלמיד חכם מצוין בתורה וביראה... על 'חטא' הגדול שעשה, שעבר ללמוד בישיבה של כפר חב"ד... וכי רק ישיבת חב"ד פסולה? ועד כדי כך, עד 'למה תכה רעך'?"

אשמנו בג"צנו

הרב זווין היה מחברי מועצת הרבנות הראשית לישראל, ולאחר פטירת הרב הרצוג בשנת תשי"ט הופעל לחץ ציבורי על הרב שיעמוד בראש הרבנות הראשית. הרב זווין סירב, ולימים הסביר שאחת הסיבות לסירובו היה רצונו לעסוק במפעל האנציקלופדיה התלמודית.

מה היה יחסו של הרב זווין למדינת ישראל?

הרב נחום זווין משיב: "סבא היה ציוני. הדבר ידוע, והיו קנאים שהתנכלו לו בשל כך. השקפתו של סבא על המדינה הייתה ברורה, בשיחותיו היה אומר: 'השקפות שונות יש על המדינה - הללו אומרים 'אתחלתא דגאולה', הללו אומרים אין כאן אפילו לא 'אתחלתא'. ואני, איני לא מאלה ולא מאלה... מה שברור לי - המדינה תשועה גדולה היא לעם ישראל, ובתקומת המדינה נתרחשו ניסים גדולים. במובן הזה סבא היה ציוני.

"ביום העצמאות סבא היה אומר הלל בלי ברכה, כתקנת הרבנות הראשית דאז, וכשפעם העיר מישהו שהרב זווין טורח להתפלל ביום העצמאות במניין שבמוסד הרב קוק, שם אמרו הלל בברכה, תיקן סבא ואמר: 'אני הולך לשם למרות שאומרים ברכה. העדפתי להתפלל במקום שאומרים ואפילו בברכה, מאשר

יהדותוש

*תאָר שְׁנֵי בְּמִקְצוּעוֹת הַיְהוּדוּת,
הַמְקַנָּה מִגּוֹן פְּלִים פְּדָגוֹגִיִּים עֲדָפְנִיִּים
לְהוֹרֵאת הַיְהוּדוּת לְדוֹר הַמָּחָר

תואר שני בחינוך M.Ed. במקצועות היהדות במכללת הרצוג

חינוך יהודי | תנ"ך ופרשנותו | תורה שבעל פה | מחשבת ישראל

אפשרות
ללימודי ערב

מטובי המרצים
בישראל

יום לימודים
מרוב

מלגות נוספות בסך

₪4,000

ללומדים במסגרת
תרבות יהודית-ישראלית*

מלגות בסך

₪2,000

ללומדים בתכניות היהדות
והוראת המתמטיקה*

הרצוג. לדעת. לחונך.

לפרטים: 02-9937337 או פנו בדוא"ל: rishum@herzog.ac.il

Brilliant & Co.

* תנאי המלגות המלאים מופיעים באתר המכללה

מפעל ספרים של איש אחד

סקירה על קצה המזלג של ספרי הרב זווין

ב"המועדים בהלכה" משרטט הרב זווין את היסודות ההלכתיים של כל חג וחג, יחד עם שורשיהם של עיקרי הדינים והמנהגים. בספר זה ניכרת יכולתו של הרב זווין לתמצת מהלכים מסובכים בכמה משפטים השווים לכל נפש.

ב"אישים ושיטות" פורס הרב זווין את משנתם של כמה מגדולי ישראל, כשהוא משתמש בבקיאותו הגדולה בתורתם.

אחיו של ספר זה הוא "ספרים וסופרים" המרכז את פינתו השבועית בעיתון 'הצופה', על ביקורת ספרים תורניים (על חשיבות הספר תמיד העובדה שהגאון ר' איסר זלמן מלצר במילואים לספרו 'אבן האזל' כותב: "והגרש"י זעזין בביקורתו השבועית כתב להעיר...").

ב"לאור ההלכה" כותב הרב זווין על מגוון נושאים כמו מלחמה, שמיטה, שלג, "הכזרי בהלכה", ואפילו "משפט שיילוק לאור ההלכה" בהתייחס למחזה של שייקספיר...

ב"לתורה ולמועדים" כותב הרב זווין רעיונות חסידיים על פרשת השבוע ומועדי השנה, תוך כדי שהוא משתמש פעמים רבות בהסברה חב"דית כדי להסביר עניינים שונים.

ב"סיפורי חסידים" מביא הרב סיפורים מכל גווי החסידות לדורותיה, מסודרים לפי פרשות השבוע והמועדים.

מפעל "האנציקלופדיה התלמודית", שהוא ללא ספק מפעלו הגדול והחשוב ביותר של הרב, אליו הקדיש מחשבה וזמן רב יותר מכל, הינו ראשון מסוגו ומיוחד בהיקפו. מפעל שלם העומד על כתפיו של איש אחד, המזכיר מפעלים כאלו של גדולי ישראל לאורך הדורות – הרמב"ם, רבי יוסף קארו ועוד. שלושים שנה, שעות רבות ביום, עד גיל שמונים וחמש, עסק הרב זווין בכתיבת האנציקלופדיה, שכאמור בשל מפעל זה לא רצה לשמש כרב ראשי לישראל.

מטרת מפעל זה לא הייתה כדי לפסוק הלכה בעניינים שונים, אלא לרכז את כל התורה שבעל-פה בכל נושא הלכתי למקום אחד, שהכל יהיה מונח לפני הרוצה לדון באותו נושא. נכדו הרב נחום מספר, שבכל נושא היה דואג בחרדת קודש להביא את כל דברי הראשונים שהתייחסו לנושא.

הרב הוטנר סיפר שעל אף בקיאותו הגדולה, היה מקפיד הרב לעיין במקורות לפני שהעלם על הכתב, כך שלפעמים נערמו על שולחנו עשרות כרכים בעניינים שונים. הרב לא היה כותב ערך אחד כל פעם, אלא היה כותב כמה ערכים במקביל. מעולם לא היה עוזב הרב את שולחנו עד שכל הספרים הוחזרו למקום על ידו... שותפו למפעל זה היה הרב מאיר בראילן, שרצה לייעד את המפעל להמון העם ולהוציא את התורה לרחובה של עיר" כלשונו, אך הרב זווין לא הסכים לכך, ושאף בעבודתו לכוון גם אל תלמידי החכמים ולא רק להמון העם.

בישיבת מרכז הרב. מימין לשמאל: הרב זווין, הרב צבי יהודה הכהן קוק, נואם: הרב שלום נתן רענן קוק, הרב יצחק אריאלי.

לבג"ץ יש עבירה על החוק, ביוזי בית המשפט, ועלול הדבר אף להביא לביטולה של הרבנות הראשית. סבא ענה: 'באם יש בידניו שתי ברירות, רבנות תחת בג"ץ או ביטולה של הרבנות בכלל, עדיפה הברירה השנייה. טוב שלא תהיה רבנות משתהיה כפופה להוראותיו של בג"ץ'. סבא עמד בתקיפות על דעתו, ואמנם מועצת הרבנות לא ענתה על הבג"ץ".

אנציקלופדיה של רגישות

גולת הכותרת של מפעלו של הרב זווין הינה ללא ספק כתביו הרבים. "סבא השכיל בסגנונו הנפלא ובהיקף ידיעותיו ליצור כתיבה כזו שיש בה טעם ועניין גם לתלמידי חכמים מובהקים וגם לקהל הרחב" מספר הרב נחום זווין. "שגור היה על לשונו הפסוק 'אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל' - משה רבנו היה יכול לומר דברים שרק המובחרים שבעם יבינו, ואף על פי כן לא כך עשה, אלא השתדל שהדברים יובנו לכל ישראל. כזו הייתה כתיבתו, אל כל ישראל.

"סבא גם ראה את האמת מול עיניו, ולא את שיקולי ה'מה יגידו'. כך למשל, אמר פעם אחד מראשי הישיבות רעיון עמוק בפרשת השבוע בפני סבא. סבא התפעל מחידושו, ואותו ראש ישיבה סיפר לו באנחה שיש לו הרבה חידושים כאלה, אבל הוא חושש להוציא אותם לאור מחשש שיגידו שהוא לא למדן אלא עוסק בפרשת השבוע... סבא אמר לו: 'וכי מה אכפת לך? שיגידו!' וכך בעצמו קיים בספרים שכתב, אם בסיפורי חסידים ואם בספריו על הפרשות והמועדים. סבא כתב באמת הבערת בו ובצניעותו המיוחדת".

רגישותו לאנשים ולסיטואציות הייתה ייחודית. "פעם אחת שלחתי לסבא מכתב עם בחור שנסע לירושלים. אותו חבר הגיע לביתו ומסר בידי את המכתב. סבא מיד דאג לו ושאל אם יש לו מקום בירושלים, ובסופו של דבר הציע לו מיטה ואירח את אותו בחור ללילה". כשהיה הרב זווין מגיע לכינוסים שונים בהם היו מרצים נוספים, שבדרך כלל לא היו בשיעור קומתו, חלק מהציבור היה עוזב את האולם בסוף נאומו. אך הרב זווין היה נותר באולם עד שאחרון המרצים סיים את דבריו. "כשאמרנו לו שלא מצפים ממנו שישאר עד הסוף", משתף הרב נחום, "הוא לא רצה אפילו לשמוע על אפשרות כזאת. 'כיצד אפשר לזלזל באדם מישראל?', טען.

"באחד מימי חול המועד פסח, ביקר את סבא ראש ישיבה חשוב כשהוא מלווה בתלמידיו. אותו ראש ישיבה חידש בפניו חידוש בענייני הפסח. לאחר שיצא אותו ראש ישיבה, פנה אליי סבא והראה לי שהתוספות בסוף פסחים כותב במפורש ההיפך מדבריו. שאלתי את סבא למה לא הראה לראש הישיבה את דברי התוספות, וסבא נדהם מעצם השאלה שלי: 'בנוכחות תלמידיו להראות תוספות הפוך?!'".

מסופקני אם יש לי זכות

תיאור יפה על הרב זווין כתב אחד הסופרים בתקופתו: "אתה יושב ועוקב אחר סדר יומו ונדמה לך כי לפניך לא עורכה של האנציקלופדיה התלמודית כי אם אנציקלופדיה חיה... הנה נשמעת נקישה בדלת ונכנס רב ישיש. לפי ניב דיבורו ניכר כי מוצאו מהונגריה והוא מחפש לדעת באיזה ספר אפשר למצוא דברים על... הרב זווין מקדימו בסבר פנים יפות ומבקשו לשבת, שואלו אם ישתה משהו ומיד הוא קורא בשמות שורה ארוכה של ספרים הדנים בעניין. ולא זו בלבד, הוא גם קם ממקומו, עובר ביעף על פני מדפי הספרים, מטפס על סולם עץ או מתכופף לקרקע וכבר צבורים בידו כל אותם הספרים שקרא זה עתה בשמותיהם. הוא מגיש את הספרים לרב הישיש, הלה מרכיב משקפיו ומתחיל לעיין בספרים ואילו הרב זווין חוזר לנסח את הערך בו עסק ברגע שנכנס הרב לחדרו. נכתבו חמישים-שישים שורות, שוב נקישות בדלת... בכל שלט והכל ידע".

"כזה היה סבא", מסכם נכדו, "אנציקלופדיה חיה של תורה ומידות, רגישות לאדם וכתיבה ענפה ומקיפה, אדם שבחר לא לעסוק במשרה ציבורית ובמקום זאת לעסוק בענייני ציבור בכל כוחו - בדברי תורה, בכתיבה, במאור פנים, בעצה ובתושייה, כשצניעותו הגדולה מסתירה את גודלו וצדקותו".

יש לך זיכרון מימי השבת עם סבך?

"בשנותיו האחרונות נחלש סבא מאוד, וכל תנועה עלתה לו

בקשיים גדולים. למרות זאת הוא לא ויתר על טבילה במקווה לפחות בערב שבת, ועל אף הטורח הלך לטבול כשהוא מלווה על ידי אחד הנכדים. באחרית ימיו, כשהתקשה להוציא בעצמו את הספרים מן הארון, ביקש מאיתנו לפני שבת להכין לו על השולחן את הליקוטי תורה לבעל התניא, את ה'שפת אמת', 'שם משמאל', 'פרי צדיק' ו'שמן למאור' - מאמרי חסידות של האדמו"ר מבוברויסק".

במשך כל חייו בחר הרב זווין לקשור את גורלו יחד עם כלל הציבור, החל מהספרים שכתב ועד לדאגתו לענייני הציבור. בסוף ימיו, בתקופה שאושפז ב'שערי צדק', הציע לו מנהל המרכז הרפואי פרופ' מאיר לסדר לו חדר נפרד בלא אנשים נוספים. הרב זווין סירב: "אני רוצה להיות ביחד עם שאר החולים". כשבני המשפחה טענו בפניו שהרבה יותר נוח לשהות בחדר פרטי, ענה: "אני זקוק לרחמי שמים, למלאך מן השמים שיבוא לרפא אותי. מסופקני אם יש לי זכות כזו, שישלחו במיוחד עבורי מלאך מן השמים. אבל בחדר של כמה וכמה חולים אולי לאחד מהם יש זכויות מיוחדות וישלחו רפואה מן השמים, וכשהמלאך כבר כאן, כבר קל לו יותר לגשת ממיטה למיטה".

מהדורות רבות ומדורה אחת

"גאון בעל שיעור קומה, שכוחו רב בכל מקצועות התורה, ובמיוחד כסופר בחסד עליון, מבקר ראשון במעלה ומנתח שיטות בראשונים ואחרונים בצורה מופלאה" - כך נכתב על הרב זווין בכתב העת "הפרדס", במאמר שנדפס אחר פטירתו. מפעל הכתיבה של הרב זווין הינו יוצא דופן בייחודו. כאמור, עוד באירופה זיהו גדולי ישראל את כישרון כתיבתו של העילוי הצעיר, שהיה שותף לכתיבה תורנית ענפה של ספרים, מאמרים וכתבי עת. מפעלו זה קיבל תנופה גדולה כאשר עלה לארץ ישראל והחל לשקוד על כתביו, עד למפעל חייו הגדול והאחרון - האנציקלופדיה התלמודית.

ר' שמואל אלעזר הלפרין סיפר עליו בעניין זה: "הרב זווין הוכיח כי גם בבעיות הלכה מסובכות ניתן לכתוב בעברית ברורה ומובנת לכל, ובעקבותיו יצאו מחברים צעירים, ממשיכי דרכו. אינך חש ביזע שהושקע בעבודתו, גם דבר המחקר הקשה ביותר שיצא מעטו של הרב, היה נקרא בקלות. הפלפול המסובך ביותר הפך לפשוט וקליל, כאילו לא היה אלא דבר אגדה המושך את הלב.

"היו גדולי ישראל שחננם ה' בפה מפיק מרגליות, בשפה ברורה ונעימה, אך לא בכתב. תורתם הכתובה הייתה קשה למעינים שהיו צריכים להתייגע על מנת לפענחה ולהבינה. היו גדולים שעיקר כוחם היה בהרצאת הדברים על הכתב, אך היו כבדי פה וכבדי לשון. הגאון הרב זווין זכה ובשניהם, בכתב ובעל פה, היה משכמו גבוה ומעלה".

חותמו של הרב זווין ניכר בכל ספריו. הרב זווין יצר סגנון חדש של ספרות תורנית, שלפניו כמעט ולא הייתה קיימת. זוהי ספרות תורנית שיש עמה דיוק, ריכוז ובהירות. הוא שילב כתיבה תורנית בשפת בית המדרש, יחד עם כתיבה חוקרת, מנתחת ומגדירה, כשבאלו מציץ מבין השורות עיסוקו הגדול בחקר האישים והשיטות. סגנונו של הרב זווין היה חד וקולע, והיה רגיל לומר תמיד בענייני כתיבה: "כל יתר כנטול דמי" - כל משפט שאפשר בלעדיו, כל ציטוט שאינו מוכרח לעניין, הרי הוא לפגם.

על אף שהיו לו חידושים רבים משלו, והיה גאון בתורה בסדר גודל של אותם רבנים עליהם כתב, ברוב ספריו בחר להתעסק בכתיבה על תורתם של אחרים, בשמועות ששמע מהם, ובניתוח אישים ושיטות. כך נשמרו אצלו

הרבה מחידושי התורה שלו, כשאינו רואה טעם להוציאם לאור. בסגנונו הנינוח ובצניעותו הנחרצת, כמעט ועלה בידי הרב זווין לאבד את חידושי תורתו. זו הייתה הפעם היחידה בה המרה נכדו הרב נחום את פיו: "יצאנו יחד עם סבא לחצר בכדי לשרוף את החמץ, ואני החזקתי בחמץ והשלכתי אותו לתוך המדורה. האש בערה והשלהבת עלתה, ואנחנו חיכינו שיישרף החמץ. לפתע פנה אלי סבא ואמר: "יש עוד משהו שצריך לשרוף, לך הביתה ובחדרי בתוך המגירה תמצא חכריך מלא כתבים - אלו הם חידושי תורה ותשובות שלי - ותביא לי אותם, מפני שרצוני להשליכם לתוך האש ולבערם מן העולם".

"כשהבעתי את פליאתי ותמיהתי, מה קרה שפתאום רוצה הוא לשרוף את חידושי התורה שלו, ענה לי כך: 'זקנתי ונחלשתי ואיני יודע את יומי. כל עוד אני חי, שולט אני בכתבים ומחזיקם בתוך המגירה. אבל חושש אני שמא לאחור מאה ועשרים יעברו הכתבים אליך ואתה תדפיס אותם וזאת אינני רוצה, לכן רוצה אני לשרפם כבר עכשיו'. כמובן שתקתי, אבל את הכתבים לא הבאתי, והוא לא ביקש פעם נוספת". כך ניצלו כתביו של הרב שהצניע את זיוו מאחורי סקירתם והנגשתם של שיטות תורניות וערכים תלמודיים. ■

תַּאֲרוּחַ

*לְמוֹדֵיִם לְתַאֲרֵי אֶקְדָּמֵי הַמְּשַׁלְּבִים
לְמוֹד רִוְחָנֵי בְּאֵיזֶרֶת תּוֹרְנִית וּמְתַאֲמִים
לְבְנֵי יְשִׁיבוֹת וְלִבְנוֹת מְדַרְשָׁה

תואר ראשון בחינוך במכללת הרצוג

יותר גמישות במערכת הלימודים

פחות ימי לימוד בשבוע

תנ"ך | תושב"ע | מחשבת ישראל | לשון | לימודי אי"י | ספרות | היסטוריה | מדעי הטבע | מתמטיקה
מדעי המחשב | גיאוגרפיה | אורחות | חינוך מיוחד | אנגלית | תקשורת

לימודים חינוך ומלגות למצטיינים*

הסעות מכל רחבי הארץ

שנה ראשונה חינוך*

הרצוג. לדעת. לחונך.

לפרטים: 02-9937337 או פנו בדוא"ל: rishum@herzog.ac.il

* בהתאם לתנאי חוכאות

Brilliant & Co.

ניסופים למקדש – סוף הסיפור

הרב איתי אפלבוים

חששו שמא תיפלו ליאוש ולפיכך התירו לעצמם לשנות מפני השלום". המבטים הופנו אל עבר המפקדים שישבו מאחורי שר הצבא, הם הנהנו בראשם לאות חיוב. שר הצבא המשיך –

"אבל אני מאמין בכם. אני מכיר אתכם מקרוב. אני יודע את כוונתכם הטובה ואת טוהר לבבכם, שרק את האמת אתם מבקשים, את האמת הגדולה, גם אם צריך לעמול קשה בשבילה, גם אם צריך להמתין זמן רב עד שנהיה ראויים לה. אני יודע שלא תמירו אותה בתחליפים קלים להשגה. יודע אני גם שדברים גדולים לא ישרבו אתכם אלא יגדלו אתכם."

"וריאציות חדשות זה נשמע דווקא דבר טוב, למה לא לשלב באמת וריאציות חדשות בניגון העתיק?" שאל אחד הנגנים היותר מוכשרים.

"ראה", אמר שר הצבא, "וריאציות חדשות מתאימות בדברים של חולין, במאכלים, בלבושים, בסגנון החיים, אפשר גם להלחין ניגונים חדשים, אבל בניגון הסודי היקר שלנו זה לא שייך. הניגון הזה נחשב מהמקומות הכי עמוקים שיש, מהמקומות הכי גבוהים שיכולים להיות. שם אין צורך בווריאציות חדשות. ההתחדשות שם היא מסוג אחר לגמרי, זה לא וריאציות. אנחנו רוצים את הניגון העתיק שלנו כמו שהוא חי בתוך לבבנו, בלי שום שינוי. הניגון העתיק, אשר יהיה חדש לעד, מבהיק ביופיו יותר מכל ניגון חדש שאפשר להעלות על הדעת.

הרשה לי להזכיר לך דבר מה. הרי כל אחד מאיתנו קיבל שיעורי נגינה בצעירותו, והמורה נתן לו ללמוד יצירה של אחד מהמלחינים הגדולים של עמנו. כל אחד ודאי

זוכר כמה קשה היה לו ללמוד את היצירה, כמה צריך היה לעמול כדי לקנות את הדיוק ואת הכיוון. לפעמים היתה מתגנבת מחשבה אל הלב, 'למה אני צריך ללמוד את המנגינה בדיוק כמו שהמלחין כתב אותה? יש לי וריאציה משלי. כאן אנגן תו זה במקום מה שכתוב, וכאן אנגן תו אחר במקום מה שכתוב.' היו כאלו שהתגברו על הפיתוי, עמלו ונתייגעו עד שזכו לנגן את היצירה כמות שהיא, והיו כאלו שנכנעו. ומה עלה בסופם של אלו ושל אלו? אותם שהתגברו זכו ביום מן הימים לכתוב יצירות משל עצמם, יצירות גדולות לא פחות משל הקדמונים, מפני שתחילת דרכם היתה עמל עצום לזכות לדברי הקדמונים כמות שהם, להתרומם אליהם, וכיוון שנתעלו – נתעלו, לפעמים אף יותר מהם. אמנם אותם שלא מסרו נפשם על מה שכבר

בחלומות שחלמתי.

בתוך הדברים שמעתי מידידי מפקדי הצבא שדבריי עשו עליכם רושם. סימן יפה הוא. תמיד ידעתי את גודל רוחכם, את העדינות שלכם ואת בקשת האמת, את החיפוש שלכם אחר משהו גדול וטהור באמת. וגם הפעם נוכחתי בזה. אבל דבר אחד איני יכול לקבל, איני יכול להאמין לו; שדבריי גרמו למי מכם להתייאש? ! להרים ידים? ! רק בגלל שגילינו כמה הדרך ארוכה, וכמה רחוקים אנו עדיין מהניגון הסודי שלנו? !

אספר לכם דבר חכמה ששמעתי ממלכנו לפני שנים רבות. אחת המלחמות שנכפתה עלינו התארכה והתארכה. ידינו היתה על העליונה, אבל לא הצלחנו להכריע את האויב, לנצח ממש. כשניתחנו את הקרבות הגענו למסקנה שאמנם בקרבות היבשה היתה לנו עליונות, אבל בקרבות הים הם שבו וניצחו אותנו, והסיבה לכך היתה חוזק האניות שלהם. היו להם אניות עשויות מעצי ארו ממין מיוחד ומשובח שגדל על האי שלהם אשר ממנו בנו אניות שכמעט אי אפשר היה לגבור עליהן. משהגענו אל התובנה הזו באנו אל המלך, ואמרנו לו את הדברים כהווייתם. מלכנו הרהר בדברים ואמר – "למחר, השכימו ונטעתם יער של אלף עצי ארו כאלו!". אמרנו לו – "המלך! מאה שנים יעברו עד אשר יגדלו העצים ואפשר יהיה לכרות אותם ולבנות מהם אניות". המלך נעץ בנו את עיניו הטובות ואמר – "מאה שנה? ! אם כן צאו ונטעתם כבר היום!" באותה שעה למדתי שאין להיבהל מדרכים ארוכות. מי ששאפתו קטנות גם דרכיו קטנות, ומי ששאפתו גדולות, אף דרכיו ממילא גדולות. ומה נאמר במי ששאפתו כבירות, נעלות, טהורות, אין סופיות, כמו השאפות שלנו? תעודת עניות היא לנו אם נוותר על הגודל האמיתי כדי לקצר את הדרך."

דבריו ניחמו אותם. הרעיונות שאמר התיישבו על דעתם.

אחד מהם שאל –

"ומה עם כל אותם נסיונות לנגן את הניגון הסודי, שכה רציני להתקרב אליו על ידם, וכעת אנו מבינים שהם גרמו רק את ההיפך, מה יהיה עליהם?"

שר הצבא ענה –

"כשם שקיבלתם שכר על הדרישה כך תקבלו שכר על הפרישה."

דממה השתררה.

דממה של ממש.

אפשר היה לחתוך אותה בסכין.

תשובתו הפתיעה אותם.

"אבל שמענו מכמה מהמפקדים שבאמת גם אתה חושב שהתקרבו על ידי הניסיונות האלו, וששמעת כמה וריאציות חדשות שכדאי לשלב אותן עם הניגון העתיק..."

שר הצבא חייך, "הדברים לא יצאו מפי. חבריי המפקדים ראו אתכם ברגע של משבר, הם

אם קראתם את הסיפור "ניסופים למקדש" (גליון מס' 211) ואת סיפור ההמשך "והיה לעת ערב יהיה אור" (גליון מס' 213), ודאי תרצו לשמוע את סוף הסיפור.

הסיפור הראשון עסק בעם מופלא שהיה מוכשר באמנות הניגון. בליבו נשא העם ניגון סודי ונשגב, ניגון נפלא וערב, שמסורת היתה בידם שאי אפשר לנגנו בשלימות עד היום בו יזכו לגילוי אלוקות. היו אנשים שאצה להם הדרך וניסו להפיץ את הניגון בקרב העם טרם זמנו. שר הצבא שחזר מן השבי אחרי שנים רבות שמע בעצרת השמחה משהו שהיה דומה לניגון השמור בסתרי לבבו. הוא נבהל ופרץ בכבי. כשנשתתקו הכל הסביר להם שהם פגמו את הניגון, בניסיונם לנגן אותו קודם שהיו ראויים אליו הם זייפו אותו, ובמקום להתקרב אל הניגון – התרחקו ממנו. כל העם קיבלו עליהם שלא לנגנו עוד עד בוא העת בה יהיו ראויים אליו.

סיפור ההמשך עסק במספר אנשים אשר לא היו מסוגלים ללכת לביתם עם תום האסיפה כשאר העם, הם נשארו על עמדם כשדבריו שר הצבא עדיין מהדהדים באזנם ופורטים על נימי לבבם.

היו להם שאלות כמו "האם כל מה שעשינו עד עכשיו היה לשוא? האם באמת התרחקנו במקום להתקרב?"

אט אט יצאו כמה ממפקדי הצבא אליהם מלשכת שר הצבא. הם ניסו להרגיע אותם וליישב את לבבם עד שחזרה רוחם אליהם. הפרק הסתיים בשעת לילה מאוחרת בה הצטרפו כולם לנגן מנגינה ערבה ונפלאה מאוד. מרחוק בראש הגבעה נראו צלליותיהם של שר הצבא ופמלייתו עומדים, מטים אזנם ומקשיבים...

ובכן, זהו סופו של הסיפור:

שר הצבא פסע אל עבר בני החבורה היושבת ומנגנת. מתוך החושך של חצות לילה הם ראו את דמותו הנערצת עושה את דרכה מראש הגבעה ומתקרבת אליהם. הם לא הפסיקו לנגן. שר הצבא וכל פמלייתו התיישבו בין המנגנים, נטלו לידם כלי נגינה והצטרפו אל המנגינה הערבה.

שעה ארוכה נמשכה הנגינה ואז ביקש שר הצבא את רשות הדיבור –

"אחיי ורעיי,

בישיבת ראשי הצבא שהתקיימה עכשיו שמעתי מקצת מהתהליכים הגדולים שעברו עליכם במשך השנים שהייתי בשבי. שמעתי על התכניות להמשך. גם אני שיתפתי את עמיתי במעט ממה שעבר עלי, בתובנות שרכשתי,

המשרד
לשירותי דת

הוועד להוצאת כתבי הרב עוזיאל זצ"ל

שמחים להודיע
על הוצאת הספרים החדשים

המתנה המושלמת לחג הפסח

מפסקי הרב עזיאל במבחן הזמן

שאלות ותשובות נבחרות
ממשנתו ההלכתית
2 חלקים

100
ש"ח
כולל משלוח

ממכמני עזיאל

התורה והמסורה
ומאמרים נבחרים
ממכמני עזיאל א-ב

50
ש"ח
כולל משלוח

להזמנות:

הוועד להוצאת כתבי הרב עוזיאל בנין כלל רח' יפו 97 קומה E 337 ירושלים
פתוח בימים א-ה, בין השעות: 09:00-13:00
מייל: hravuziel@012.net.il היכנסו לאתר: www.haravuziel.org.il
ת.ד. 2637 ירושלים 9102601, טל. 077-424-8761, פקס: 077-424-8762

<p>בני ברק ראשון בניסן בשעה 18:00 ערב אולמי קונסרטיב, רחוב בן יעקב 21</p> <p>שיעורים: הרב זלמן גופין, הרב אפרים דמיחובסקי</p> <p>מבחן למשתתפי התכנית השנתית בחסידות</p> <p>התוועדות מרכזית יוצאים ממצרים עם הרב יוסף יצחק גורביץ</p>	<p>אריאל חמישי כ"ח אדר בשעה 16:30 אחה"צ אשכול הפיס רחוב דרך אפרתה 28</p> <p>שיעורים: הרב אהרונ ברושטיין, הרב אפרים דמיחובסקי</p> <p>מבחן למשתתפי התכנית השנתית בחסידות</p> <p>התוועדות מרכזית יוצאים ממצרים עם הרב זלמן גופין</p>
<p>מכירת ספרי חסידות בערבי העיון</p>	<p>ירושלים שני ג' ניסן בשעה 18:00 בערב בית הארחה בית וגן, הפסגה 8</p> <p>שיעורים: הרב זושא אלפרוביץ, הרב מנדל זכטר</p> <p>מבחן למשתתפי התכנית השנתית בחסידות</p> <p>התוועדות מרכזית יוצאים ממצרים עם הרב חיים שלום דייטש</p>

הכניסה חפשית לכלל הציבור גם מי שאינו נבחן בתכנית

בהרשמה מראש בSMS
055-966-3024

הדסה סאסי | moransasi@gmail.com

אדרבה

התורניים העצומים של אותו הדור ונחשדים פעם אחר פעם שהם עניים מרודים, גנבים, טפילים.

אחרי שנים ארוכות הם סוף כל סוף חוזרים לעיירה שלהם. בכניסה לעיירה שומע ר' אלימלך שבחור צעיר בשם אליעזר חולה מאוד ועלול למות. הוא רק לביתו לראות אם מדובר בכן שלו, וממש בדלת הבית הוא שומע מעובר אורח שמדובר באליעזר אחר, הבן של אחד מאנשי השוק, והוא חש הקלה. באותו הרגע, הוא עושה 'אחורה פנה' וגזור על עצמו שנת גלות נוספת, השמינית במספר. למה? כי אם הוקל לו שזה לא הבן שלו שחולה, המשמעות היא שלא מספיק אכפת לו משאר עם ישראל.

5. אחד הטקסטים הכי ידועים של ר' אלימלך הוא תפילת ה"אדרבה":

"וּתְצַלְנוּ מִקְּנָאֵת אִישׁ מֵרֵעֵהוּ וְלֹא יַעֲלֶה קְנָאֵת אָדָם עַל לְבָנוּ וְלֹא קְנָאֵתֵנוּ עַל אֲחֵרִים, אֲדַרְבָּה, תֵּן בְּלַבְנוּ שְׁנֵי אֲחָד מֵעַלְת חֲבֵרֵינוּ וְלֹא חֲסִירֵינוּ, וְשִׁנְדָּבֵר כָּל אֲחָד אֶת חֲבֵרוֹ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהַרְצִי לְפָנָיו, וְאֵל יַעֲלֶה שׁוֹם שְׂנָאָה מֵאֲחָד עַל חֲבֵרוֹ חֲלִילָה". בסידור היא מופיעה כ"תפילה שלפני התפילה", כתפילת הכנה לתפילת השחר. אולי בגלל שרק כשאני מתחיל את היום בתקווה לאהוב את האחר מכל הלב, בהבעת רצון לעבוד על עצמי ולראות את האחר בעיניים טובות, אז גם התפילות שאני אתפלל אחר כך על עצמי ישאו כך יותר חן בעיני הקדוש ברוך הוא.

6. השיעור השני שציניתי שם בשיחה הנרגשת הוא להיות מנומסים, אפילו כשמבקשים מהבורא הטוב. אפילו כשאני מרגיש שהכיהי מגיע לי. זה שיעור מופלא שלקחתי ממשה רבנו: כשהוא רוצה להיכנס אל ארץ ישראל - הוא מבקש "אֶעֱבְרָה נָא" כשאחותו מרים חולה, הוא פונה לריבונו של עולם ומבקש "אֵל-נָא רַפְּאֵ-נָא לָהּ". האיש החביב מכולם, המקורב מכולם, זה שפוגש את ה' לשיחות הכי פרטיות, משה רבנו, מוסיף לבקשות שלו "נָא". "בבקשה". ככה אומר המדרש.

אז כשאנחנו נושאים תפילה ומבקשים בזכות ר' אלימלך, שר' ישראל מרוזין זצ"ל אמר עליו שחמש מאות שנה קודם לידתו העולם התברך בזכותו, אפילו שאנחנו מבקשים את מה שמגיע לנו, אפילו שמתפללים על הנפש שהובטחה לנו עוד ברחם, מיד אחרי שנוצרנו, בואו נישא חן בעיניו יתברך, ונבקש: "שמחנו נא. רפאנו נא. הבט נא - באמי, אחותי, באחי, בחברות שלי, בעמי".

ר' מיילך, ר' מיילך, רבי, מורי, דודי, קרב תפילתנו לפני בורא עולם.

עם כל ישראל אחינו - ברכנו נא.

1. כ"א אדר, יום פטירת רבי אלימלך מליז'נסק, בעל ספר ה'נעם אלימלך', הוא תאריך ראוי לציון אצלנו בבית. ככה זה כשסבא של סבא של סבתא של... תשעה דורות לפני, הוא אחת הדמויות המרכזיות בעולם החסידות.

2. בחודש אלול לפני שנתיים חגגתי יום הולדת באומן. האמת שתכננתי לברוח לציון ברגע שירד הערב, אבל הרבנית ימימה עלתה לדבר וכהרגלה בקודש - כבשה אותי בדבריה, כך שנשארתי. פתאום קלטתי שהיא קוראת בשמי, מזמינה את ילדתי יום ההולדת לבמה לשאת דברים. כשהבעתי חוסר רצון מובהק לעלות לדבר, היא הוסיפה שמן למדורה כשהוציאה אותי מהארון, והכריזה קבל עם ועדה שאני לא רק ילדת היומולדת אלא גם צאצאית של... לא רציתי לדבר. באמת שלא. עם כל הפאסון שלי והמילים שאני מפזרת בכתב, לשאת דברים מול קהל זה משהו לגמרי אחר. הלב שלי דפק כל כך חזק שפחדתי שהוא יקפוץ החוצה ויברח, והתחננתי אל הבורא הטוב שישים לי כפה את המילים שצריכות להיאמר. מפה לשם, רבי אלימלך קפץ לביקור.

3. "טונתי עד מאוד, ולכן אני אחלוך איתכם שני שיעורים לחיים שקיבלתי ממורים גדולים שמלווים אותי", מצאתי את עצמי אומרת. "כשהתפללתי וביקשתי בזכות הצדיק בפעם הראשונה והשנייה, הייתה בי נטייה לדרוש, ניסיתי להציב להם אולטימטומים. אבל בשלב מסוים נופלת ההבנה שכשדברים מתעכבים זה קורה מסיבה טובה. שבשעה שאתה חושב שמהו שאתה נורא-נורא רוצה מתעכב לך, אתה בעצם מקבל דברים אחרים שלא חשבת אפילו לבקש - רוח, עדינות, הודמנות להשתנות ולתקן מידות. אבל ה'שינוי הכי מדהים שקורה, הוא ההתאכפתות. ההבנה שהעולם לא סובב סביבך, שיש עוד אנשים על כדור הארץ. לומדים את זה מרבי אלימלך, שהכניס מושג חדש לעולם - "בשם כל ישראל", ראשי תיבות - "בכי". חייבים לראות את האחר, חייבים להתאכפת אליו, חייבים לבכות על הצער שלו באותה עוצמת כאב כאילו זה הצער שלך".

4. רבי אלימלך הוא דמות מופת בעיניי. לא בגלל שהוא היה רב. ממש לא. גם לא בגלל שאנחנו קשורים בקשרים דם. הוא נפלא בגלל שבמקום לדבר - הוא עושה. בגלל שהתורה שהוא דרש - היא אותה תורה שאותה הוא חי. יום בהיר אחד ר' אלימלך קם בבוקר ומבין שהוא לא מספיק אכפתי, שבמקום לדבר "על כל ישראל" צריך לפגוש אותם, להרגיש אותם. יחד עם אחיו הצדיק, ר' זושא, הם גוזרים על עצמם גלות. במשך שבע שנים הם לא יושנים באותו מקום שני לילות רצופים, לא מבקשים דבר אלא אם נותנים להם, לא לוקחים אוכל לדרך. הם עוברים בכפרים, הולכים ברגל, חוצים מדינות. ככה הולכים להם שני המוחות

הולחן, מתוך שלא זכו לקומה הראשונה, הבסיסית, לא זכו לקומות עליונות יותר. הם נשארו בלי כלום. אומר לכם את האמת. הניגון הנעלם הסודי שלנו הוא כל כך נשגב שהוא לא צריך שום וריאציה חדשה. הוא נפלא ומתוק וערב מאין כמותו, כמות שהוא. כל שינוי בו אינו עליו אלא פשוט זיוף. אל תתנו לאנשים להטעות בכם".

השחר הפציע. קו דק של אור האיר את פני המזרח. "אני יודע מה אתם שואלים את עצמכם", אמר שר הצבא, "אתם שואלים מהו הצעד הבא שלנו?"

"לפי דעתי זה ברור מאוד", אמר, "צריכים להתעלות בניגונה, לגדול ולגדול... דברי שר הצבא נקטעו לפתע על ידי קול שאגה שנשמע לא הרחק מהם. הם הביטו אל עבר הקול וראו ענן של חול מתקרב אליהם, ובתוכו עדר של אריות. היה זה מראה מרהיב ביופיו ומעורר יראה. מן הערבה המזרחית שעטו לעברם עשרות אריות. היו כמה שנרתעו, פחד עלה בליבם, אך רק לרגע; הרי הם עומדים לצד בכירי הצבא, גיבורי החיל.

שר הצבא המשיך, "ראו למשל את האריות הללו. ראו את הצעירים שבהם איך הם נושאים את עיניהם אל הבורגים, איך הם לומדים כל צעד שלהם ומסגלים אותו לעצמם. הם לומדים להיות אריות ואנחנו לומדים להיות בני אדם. צאו לכם בעקבי הצאן. הזקנים שבנו רוצים להנחיל לנו את הניגון הסודי, תפקידנו הוא להכשיר את עצמנו להיות ראויים לו. זה הכיוון. בזה צריכים להשקיע את כל הכוחות. רק אדם שלם יכול להיות גנן שלם.

יתרה מזו. זכינו להיות בנינים לעם מופלא, עם שאין כמותו בכל העולם, עם שהניגונה היא אור חייו. מי שרוצה לזכות באמת לניגון השלם צריך לחפוץ את טובת הכלל. הניגון היקר והעתיק יתגלה רק לעם כולו, כשכולנו כאחד נתעלה ונהיה ראויים לו. רק עם שלם יכול לגדל בתוכו אנשים שלמים אשר יזכו לניגון השלם עבור כל העולם כולו. אושר כל האנושות תלוי בנו".

אילת השחר עלתה, היא החלה הולכת, רבה והולכת.

שר הצבא סיים -

"יש הרבה מה לעשות, יש הרבה כיוונים לפעול בהם, אבל צריכים לזכור, לכל תחום בחיים ישנם כוחות נפש ודרכי פעולה המתאימים לו. הכוח המקרב אותנו באמת אל הניגון הסודי שהוא משאת נפשנו הוא כוח הכיסופים. אם חפצים אתם להתקרב אליו, להתקרב אליו כמות שהוא בלי לפגום אותו, אזי שמעו אלי והניחו מלנגנו, פספו אליו בכל לבבכם, אבל אל תהרסו אליו".

האריות התקרבו בינתיים ונעצרו במרחק פסיעות בודדות מהם. הם עמדו משתאים. מעולם לא ראו בני אדם שקועים כל כך בשיחה עד שאינם יראים מפניהם. לפתע נראו פני שר הצבא מאירים באור יקר, האריות נסוגו אחור ופנו לדרכם מבלי להרע לאיש.

גלגל החמה יצא על הארץ וזהרורי חמה האירו את פני תבל. שר הצבא קם והם קמו אחריו, איש איש לדרכו, ודרך אחת לכולם.

הם יצאו לקראת היום החדש מלאי שמחה ותקווה, יודעים כמה גדול הוא הסוד שהם נושאים בקרבם. געגועים אליו הציפו את לבבם.

וכשבאו הדברים לפני המלך אמר -

"אשרי העם שככה לו אשרי העם שד' אלוקיו".

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי

"ג'י יום, עם גום התפילה, סיפר הרב ג' ארזים סיפורי ג'נ"ך וסיפורים על ג'זוי ישראל. הוא הצג ג' והמחז' בפניהם ג' הסיפורים, וה'רזים שיחקו ביחד במשחקים סביב הנושאים הנלמדים. כך, חוגר ג'וני וקלה נק'ט ונחמ'ט ב'רבות התלמידים במכות המשחק וההצגה." (רב הכותל, עמ' 64)

מינהל החינוך הדתי מברך את נבחרת מורי המאה לשנה"ל תשע"ח

מורים פורצי דרך ומצטיינים בהתחדשות ובהתאמת דרכי הוראה חינוכיות וערכיות ובהטמעת יעדי החמ"ד כבית חינוך כמשפחה

מחוז	שם המורה	שם המוסד		
התיישבות	1	אלנית ימיני	חמ"ד מדעי טכנולוגי, כפר בתיה	
	2	אנדרי רודנקו	כפר הנוער הדתי כפר חסידים	
	3	אתי פלדהיים	אולפנת חמ"ד צביה חפץ חיים	
	4	בראון דסברג	אולפנת חמ"ד אוריה, אלון שבות	
	5	יהודית (ג'ודי) אהרוני	ישיבה תיכונית חמ"ד בני חיל, קדומים	
	6	ידידה דרך	תיכון חמ"ד אורט ארץ יהודה, כפר זוהרים	
	7	מנחם יהושע	חמ"ד אור תורה "דרך אבות", אפרת	
	8	נעה זינגבוים	ישיבת חמ"ד אלוני הבשן	
	9	שגית הכהן	אולפנת חמ"ד ישי, גבעת וושינגטון	
	10	שלומית כהן	אולפנת חמ"ד בני עקיבא מירון	
	11	הרב שי פרנקל	ישיבה תיכונית חמ"ד חסיפין	
ירושלים	1	הרב אברהם מזרחי	חמ"ד חברון - בניס ובנות, קריית ארבע	
	2	אורה שמאי	גן חמ"ד כלנית, אלון שבות	
	3	איילת קומנישטיאנו	מריכת חמ"ד בחינוך החברתי-ערכי	
	4	אריאלה אלקיים	אולפנית חמ"ד אמית' נגה, בית שמש	
	5	בת שבע דוד	גן חמ"ד פרחים, מושב עגור	
	6	הרב יואב כהן	ישיבה תיכונית חמ"ד אור מנחם קריית ארבע	
	7	יפה דר	אולפנת חמ"ד עפרה	
	8	לאה סוכות	חמ"ד עוזיאל, בית שמש	
	9	הרב ליאור זיו	חט"ב חמ"ד ישיבת צביה, מעלה אדומים	
	10	נאוה מרמרוש	חמ"ד נתיב זבולון, מודיעין	
	11	רבקה יפה	ישיבת חמ"ד בני עקיבא, מטה בנימין, בית אל	
מנח"י	1	איריס כהן	גן חמ"ד גאולים, ירושלים	
	2	אתי (אסתר) רחן זניזבוים	מדריכת חמ"ד מחוזית לתקשוב	
	3	גילה ברגר	אולפנת חמ"ד חורב, ירושלים	
	4	דגנית אלבז	חמ"ד תורני פסגת זאב מזרח, ירושלים	
	5	דוד לוק	ישיבה תיכונית תורנית מדעית חמ"ד קריית נוער, ירושלים	
	6	ורד הירש	חמ"ד נעם בנות קריית משה, ירושלים	
	7	ליאת קלמן	חמ"ד אווליה דה רוטשילד, ירושלים	
	8	טימה וודה	תיכון חמ"ד אורט פלך ע"ש ספיאן, ירושלים	
	9	רבקה עיינות	תיכון חמ"ד פלך, ירושלים	
	10	שלומית ג'אורי	גן חמ"ד שולמית, ארמון הנציב	
	11	שושנה בארי	חמ"ד הרובע, ירושלים	
	דרום	1	אביבה פרץ	אולפנת חמ"ד ע"ש הרב שאולי, אשדוד
		2	אבנר מצליח	חמ"ד נעם אורות, נתיבות
		3	איריס לוי	גן חמ"ד אירוס הנגב, באר שבע
4		דיאנה דייני	גן חמ"ד חצב, נאות אשקלון	
5		זאב אלבז	חמ"ד טללים, ערד	
6		הרב ניב עזריאל	חמ"ד חב"ד בניס, קריית מלאכי	
7		מלי עונן	חמ"ד אקולוגי הרמב"ם, אשקלון	
8		ניט גלר	חמ"ד אור חיה אור מנחם, אשקלון	
9		סוניה פהימה	חמ"ד ת"ת רמב"ם, קריית גת	
10		הרב עמית אורנובך	קריית חמ"ד אמית' שדרות	
11		קרן אלקטלסי	יועצת חינוכית בגני ילדים בחמ"ד	
12		שלומית ארי	גן חמ"ד תמר, מושב ינון	
13		שמעון הלל	מקיף חמ"ד אמית' באר שבע	

מחוז	שם המורה	שם המוסד	
צפון	1	אבינן מעודה	חמ"ד ארבל, נצרת
	2	אהרון ריגלר	חמ"ד אמית' קנדי, עכו
	3	אודליה דדון	חמ"ד רמב"ם, נהריה
	4	אסנת בזוגלו	גן חמ"ד מורן, יוקנעם עלית
	5	אפרת עמיצור	מדריכה מחוזית
	6	אתיאל חפדי	ישיבה תיכונית חמ"ד אורט מעלות
	7	דינה קולה	אולפנית חמ"ד טבריה
	8	חנה אהרוני	חמ"ד נעם נריה, בית שאן
	9	יעל פארן	חמ"ד תורני גולן, חיספין
	10	ליאת חפדי	חמ"ד שבט סופר, חצור הגלילית
	11	סיון עמרוסי	חמ"ד מירון
	12	צינה אברגיל	גן חמ"ד הדס, מעלות
	13	רבקה יפרח	גן חמ"ד רניס, מושב בירייה
חיפה	1	אביטל לב רן	תיכון חמ"ד מקיף ע"ש לוינסון, קריית ים
	2	לאה שחר	מדריכת אח"מ
	3	מוריה הוכמיץ	חט"ב חמ"ד עמלנית אבן גבירול, חיפה
	4	הרב משה זליקוביץ	ישיבת חמ"ד בני עקיבא חדרה
	5	נלי דיאגוסטי	חמ"ד אריאל, טירת הכרמל
	6	נעימה בוטבול	חמ"ד מורשה, כרכור, פרדס חנה
	7	ענת פנחס	חמ"ד נוה מיכאל, פרדס חנה
	8	פלורית הודיה מרציאנו	חמ"ד תחכמוני, חדרה
	9	פרח מהדקר	חמ"ד רבי עקיבא, אור עקיבא
	10	רותי מגורי	גן חמ"ד עגור גבעת אולגה, חדרה
	11	שלומית קין	חמ"ד אהרון הרא"ה בנות, חיפה
	12	שושי בדיזוביץ	ישיבת חמ"ד בני עקיבא יבנה, חיפה
מרכז	1	אסתי יגור	חמ"ד חוקר יצר, מעלות משולם
	2	חיה סלומון הי"ד	חמ"ד נעם המאירי, לוד
	3	טל אטיאס	חמ"ד אריאל, רעננה
	4	נוככה לוי	חמ"ד עמיעד, אלעד
	5	לאה מילר	גן חמ"ד שושנים, גבעת שמואל
	6	מזל יחזקאל	גן חמ"ד חורש, שערי תקווה
	7	מירב גליס	מתי"א חמ"ד שומרון
	8	מרים שטה	חמ"ד הרי"ן, רמלה
	9	סימנה נהרי	גן חמ"ד יונה יבנה
	10	ספי בן ניסן	ישיבת חמ"ד בני עקיבא ימ"ה, אלקנה
	11	עדנה יעקובי	גן חמ"ד נרקיסים, קריית עקרון
	12	רונית שני	מתי"א חמ"ד ר"ן (רחובות נס-ציונה)
	13	שרה בליצקי	גן חמ"ד מירון, כפר טבא
תל אביב	1	אורטל אשר הררי	חמ"ד תיכון לאורו נלך, בני ברק
	2	חיה בן שמעון	חמ"ד הראל, בת ים
	3	יהודית שפרן	חמ"ד תיכון תמר אריאל, נתניה
	4	יעל גרמה	גן חמ"ד מוריה, הרצליה
	5	ליליאן לטין	תיכון חמ"ד ראשית-עירוני ח', תל-אביב
	6	מיכל שפירר	חמ"ד שלום, פתח תקווה
	7	מלכי פרוינד	גן חמ"ד מגלים, פתח תקווה
	8	הרב ניסים איטח	תיכון חמ"ד דרכא המר, בת ים
	9	ניצן ברגר	ישיבת חמ"ד כפר גנים, פתח תקווה
	10	עדי דוד	ישיבת חמ"ד בני עקיבא די אברהם, נתניה
	11	רותי אל חוד	גן חמ"ד נרקיס, גבעתיים
	12	רחל אבידן	חמ"ד סגולה, בני ברק
	13	שושנה (שושי) בן מרדכי	גן חמ"ד הלוטוס, נתניה
	14	שרה זעירה	חמ"ד עמיטל, פתח תקווה

לפמ

צבא לחיילים

פרץ איינהורן

צה"ל ממלכת החסד!

גמ"ח גומיות, גמ"ח סיכות לכיפה - האם אנחנו כותבים על צה"ל או על ארגון חסד ארצי ועולמי?!

תגידו לי אתם: יש צבא כזה בעולם?!

חייל אחד שלח לי הודעה השבוע: "פרץ אחי, היית אצלנו בשבת וסיפרת לנו שבטירונות שלך כתבת מכתב חזיון למג"ד שלך והוא החזיר לך תשובה ממש מכובדת, והוא היה ממש שמח מהמכתב והתרגש. רציתי לשתף אותך שגם אני עשיתי את זה וסיפרתי את זה לעוד חברים שלי, והם גם בתור מחלקת בני ישיבות הסדר כתבו מכתבים למג"ד, למ"פ, למ"מ שלהם ולמ"כים, ולכבוד מסע הכומתה שהיה לפני שבועיים, הם כתבו לכל הפלוגה מכתב קטן אוהב ומחוק והדביקו על כל מכתב ממתק".

תגידו לי אתם: אהבת חניס כזאת, אני ממש מצפה בכל יום לבניין בית המקדש השלישי! אני לא צוחק!!

חייל אחר מתקשר אלי: "היית אצלנו לפני חצי שנה בבסיס, סיפרת שבתור חייל בגבעתי בצבר - חילקת קופות צדקה של בית התכשיל ואחר כך לטובת חולי סרטן. תדע לך שגם אני התחלתי לעשות את זה וכבר אספנו בפלוגה למעלה מחמש מאות ש"ח לחולי סרטן. את החשבונות של התרומה, עם מכתב אישי של המנכ"ל, אני תולה במרכז הפלוגה, כדי שכולם יראו שהכסף שלהם הגיע ליעד ועזר לעוד כמה חולים, שהשם יתברך ישלח להם רפואה שלימה במהרה".

ואתם יודעים, יש מצווה ממש גדולה לספר את הסיפורים האלה ברבים, כי כשקוראים את הדברים ושומעים אותם, ושוב עושים ושוב מפרסמים ומחזקים ומעודדים, אז מצווה גוררת מצווה גוררת מצווה, גוררת חסד, גוררת אהבת חניס, גוררת טהרה, גוררת חזיונות בעבודת ה', גוררת אחדות, גוררת גאולה, גוררת בניין בית המקדש, גוררת שכינה בתוכנו, גוררת עם שלם ומדינה שלימה שדבקה באלוקים חיים!

ואסיים בעזרת השם בשני סיפורים מרגשים במיוחד:

קיבלתי הודעה מסבתא שיש לה ברוך השם הרבה נכדים שמשרתים בצבא. הסבתא הצדיקה הזאת כותבת לי בהודעה: "שלום. אני קוראת קבוע את הטור שאתה כותב ב'קרוב אליך', ואני גוזרת את הטור שלך ואוספת את כל הדברים, ועכשיו, לכבוד הגיוס של הנכדים הבאים, אני מביאה להם את כל המאמרים האלה מנוילנים, ואני פשוט מבקשת מהם שיקראו את הדברים ויפנימו אותם. אני חושבת שאם כל החיילים יהיו שותפים ושליחים של עבודת הקודש הזאת, משיח כבר כאן!"

ואיך אומרים, אחרון חביב, ואני כותב באמת לשם שמים ולא לכבודי, אבל מרגיש חייב לשתף אתכם:

התקשר אלי חייל בודד ומספר לי: "תדע לך שעוטפים אותי באהבה בכל מקום שאני נמצא ואני מרגיש נפלא, גם בעשייה הצבאית וגם בארץ. לפני מספר חודשים חבר אמר לי שאני חייב לקרוא את העלון 'קרוב אליך'. טוב, קראתי ודפדפתי וממש ממש נהניתי, והגעתי גם לטור שאתה כותב. ומאז בכל שולחן שבת, וזה לא משנה איפה אני נמצא, אני מתארח כל פעם בכתים של צדיקים אחרים שמארחים אותי, אני מבקש לקרוא את הטור שלך על שולחן שבת.

"לפני מספר שבועות עשינו ארוחה משותפת של כל החיילים הבודדים שנמצאים באזור, ובארוחה הזאת היו שותפים גם כמה הורים שבאו לבקר את הילדים שלהם בארץ. כהרגלי בקודש, ביקשתי לקרוא את הטור שלך בשולחן שבת וכולם הסכימו בשמחה וממש נהנו.

"לאחר השבת מספר לי חבר שלי שאבא ואמא שלו ביקשו ממנו שישלח להם במייל או בוואצאפ את העלון הזה, והם רוצים לקרוא את העלון הטהור הזה בכל שבת קודש גם בבית - בחוץ לארץ. ועכשיו, אני חייב לכתוב לכם את סוף הסיפור: המשפחה הזאת מתכננת לעלות לארץ בקיץ הקרוב!"

אני בטוח שחלקכם חושבים שאני מגזים, מדמיין או חי בסרט שדבר כזה ענק יכול לקרות מעלון שבת. אז אחים אוהבים: לא, אני יודע בוודאות שלא זה מה שגרם למשפחה שלמה לעשות עלייה לארץ הקודש והמקדש, אבל אסיים בשאלה: האם לא כולנו בטוחים שגם לעלון 'קרוב אליך' יש חלק, ואפילו קטנטן, בעלייה של משפחה שלמה?!!

משבוע לשבוע מתברר לי שהעלון 'קרוב אליך' חזק מאוד ובעל השפעה עצומה על מאות אלפי אנשים. ברוך השם אני ממשיך לקבל הודעות וטלפונים מחיילים, הורים לחיילים, גברים ונשים שאני לא מכיר, והם מחזקים ומעודדים ומבקשים להיות שותפים לעשייה ולעזור לחיילים נזקקים, להעביר שיעורי תורה בבסיסים, לארח חיילים בודדים, לפתוח קידושים מיוחדים לחיילים מהקהילה ולארגן סיומי מסכתות משותפות של הקהילה והחיילים.

לכבוד פורים יזמו רבנים צבאיים וחיילים חלוקת אלפי משלוחי מנות לחברים שלהם מהפלוגה וגם למשפחות של החיילים, כמובן, ומשלוחים יותר גדולים לחיילים בודדים ולחיילים עם בעיות ת"ש.

מפקדי גדודים ומפקדי פלוגות פשוט פתחו את לבם בצורה שהיא למעלה מטעם ודעת וארגנו מסע אלונקות לכבוד מבצע משלוחי מנות, טקסי הענקה פלוגתיים ובפקודה: כל חייל היה צריך לקחת משלוח מנות נוסף כדי להביא לעוד נזקק, חולה או מבוגר מאזור הבית. היש קידוש השם גדול מזה?!

בשבוע שעבר פנה אלי משהו שכבר כמה שנים דואג לעבודה מכובדת לחיילים משתחררים, והוא אמר לי: "חשוב לי שמי שמשרת את המדינה שלנו, לא יהיה חסר לו כלום, לא בצבא ולא באזרחות". זה פשוט פלאי פלאות. משהו אחר פנה אלי שהוא מוכן לארגן 'על האש' לפלוגה שעושה סיום מסכת. פרסמנו שחשוב מאוד שלכל חייל יהיה איזה גמ"ח שהוא מקים, ומאז, חיילים עם ראש גדול מקימים בפלוגות שלהם: גמ"ח גלח"צ, גמ"ח שמפו, גמ"ח חטיפים, גמ"ח הלוואות קטנות, גמ"ח ספרוני כיס, ללימוד, גמ"ח איזולירבנר חבלה, גמ"ח דאודורנט, גמ"ח משחת שיניים,

נהר דעה
בית מדרש חסידי
רבי נחמן מברסלב

קרית ארבע
איתמר
לשם תעונה
מודיטין
לראות אנשים משתנים צפ כפ!

חוג בית בתורת רבי נחמן מברסלב

אצלך בסלון!

סדרות מגוונות של 6 שיעורים
אצלך בבית או בקהילה
בחודשים אייר-סוון-תמוז, אחת לשבועיים
במחיר אטרקטיבי | מודעה ופרסום - עליון! | סרט ערוך מכל שיעור - עליון!
ארוע הקיץ של 'נהר דעה' יתקיים באחד הסניפים

פירוט הרבנים ונושאי השיעורים באתר www.nahar.org.il
יש להגיש בקשות אך ורק עד ר"ח ניסן ל: nahardea148@gmail.com
לפרטים: 058-4488148 (נפתלי)

חמ"ד של תורה
בית חינוך כמשפחה

שבוע

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי

חמ"ד של תורה – לימוד תורה משותף יום חמישי כ"א אדר

משפחת החמ"ד פותחת את אירועי שבוע החמ"ד ביום
לימוד תורה משותף של כלל תלמידי החמ"ד והוריהם

מגני הילדים ועד בכלל, בכל בתי החינוך ובקהילות בליווי
ערכות תוכן הנושאות את הנושא השנתי בחמ"ד – 70 שנה
לאור חזון הנביאים, בהתאמה לגילאים השונים.

לפרטים ועדכונים שוטפים, היכנסו לאתר
החמ"ד חפשו "מינהל החינוך הדתי" ב-Google

לפניות ובירורים בנושא ערכות חמ"ד
של תורה המופקת במיוחד לרגל ימים
אלו, היכנסו לאתר אגודת ידידי החמ"ד

חמ"ד – בית חינוך כמשפחה

1

מאת: נתנאל ובת-אל אפשטיין

המפגש

ספירי צדיקים

האחים הקדושים, רבי אלימלך ורבי זושא

וכך עברו חדשים ושנים שבהם רבי זושא התגדל בצניעות גמורה בבית מדרשו של המגיד הגדול ממזריקש

זושא צ'ריר לצאת קצת ממזריטש,
להרחיב אפקים בקדושה, לנסע
ולהתעלות...

רבי אלימלך התבסס בקרב משפחתה
הנכבדת של אשתו

מילך!!!

עד שיום אחר...

שינוכחו?
זה לא איפה
שאלימלך...?

וכך נדד רבי זושא ממוקום למקום, מתעלה
ומתחזק בעבדת בוראו.

באמת שאני שמח לראותו.
אבל מה המשפחה של אשתי
תגיד על בגדיו הפלויים
ודרכיו המזרות?

**אחי אהובי! איזו שמחה
לראות אותך שוב!!!**

זושא, גם אני
שמח לראותך!
איזו הפתעה!

מילך, אחי היקר!

זושא??

אממ... קצת מסבך. אבל
ידידי הטוב, שרוליק
האופה, נדאי ישמח לארח
אותך בדיקתח

נהדרו זושא ישמחו

אצלכם, אי
אפשר?

זושא!
ברוך בואך
לפני הכל, בוא
נארגו לך מקום
ללון בו

מִשֶׁה מַלְאֵם זַעַת הַמִּנְחָה לְפָנָיו

הַתּוֹרָה נִשְׁלָה

וְכֵן הָיָה. מִשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הַמִּשְׁכָּן וְנִשֶׂה לְהַרְיֵם אוֹתוֹ, וְהִדְפִּינֹת הַכְּבֹדֹת הַתְּרוֹמָמוֹ מֵאֲרֵלָיו וְהִתְחַבְּרוּ אַחַת לַשֵּׁנִיָּה, וּבָתוֹךָ זְמוֹ קָצֵר עָמַד הַמִּשְׁכָּן הַמִּפְאָר לְעֵינֵי כָּל עַם יִשְׂרָאֵל.

(על-פי מדרש תנחומא, פרשת פסחא, סימן יא)

אֲנִי נוֹתֵן לָךְ אֶת הַתַּפְקִיד לְהַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן!
אָמַר מִשֶׁה לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא:
"אִיךָ אוֹכַל לְכַבֵּי לְהַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן הַכְּבֹד, שֶׁכָּל הַמְּמַחִים לֹא הִצְלִיחוּ לְהַקְמִימוֹ?"

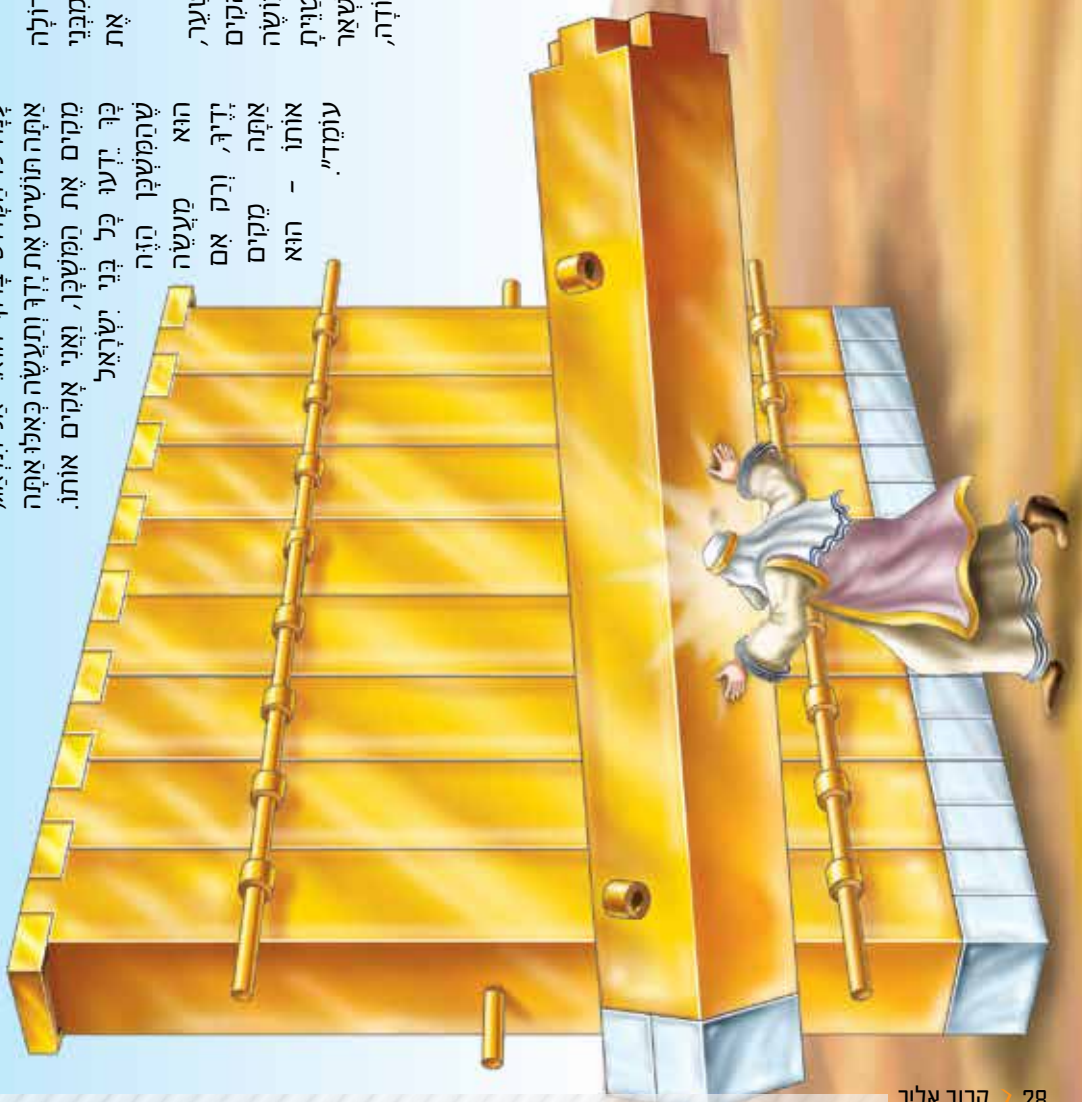
עָנָה לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: "אֵל תְּדַאָּג אַתָּה תוֹשִׁיטִי אֶת יָדְךָ וְתַעֲשֶׂה כְּאֵלֵינוּ אַתָּה מְקִיִּם אֶת הַמִּשְׁכָּן, וְאֲנִי אֶקִּים אוֹתוֹ. כִּי יִדְעוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהַמִּשְׁכָּן הַזֶּה הוּא מַעֲשֶׂה יְדִיד, וְרַק אִם אַתָּה מְקִיִּם אוֹתוֹ - הוּא עוֹמֵד!"

אֶת הַמִּשְׁכָּן, אָמְרוּ לוֹ. "אוּלַּי לֹא בְנִינוּ אוֹתוֹ נְכוֹנִים?"
עֲבָרוּ בְּצִלָּאֵל וְאֶהְיָאֵב עַל כָּל הַהוֹרָאוֹת שֶׁמִּשֶׁה נָתַן לָהֶם, וְשָׂאוּ: "כִּי אִמְרוּתָ לָנוּ לַעֲשׂוֹתוֹ?" וּמִשֶׁה אָמַר: "כֵּן!"
אָמְרוּ לוֹ: "עֲשִׂינוּ בְּדִיקָה כְּפִי שְׁצִיּוּתְךָ אוֹתוֹ, וְהַמִּשְׁכָּן אֵינוֹ עוֹמֵד!"

הַצַּמְעַר מִשֶׁה מְאוֹד. הָאֵם כָּל הָעֲבֹדָה הַגְּדוּלָה הָיְתָה לְשׂוֹא? אוּלַּי אֵלֵקִים אֵינוֹ מְרַצֶּה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָכֵן הוּא לֹא מְאֻכְשֵׁר לְהַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן?
אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: "מִשֶׁה, אֵל תַּצְטַעַר, בְּשִׁבְלֶךָ עֲשִׂיתִי שְׂלֵא יוֹכְלוּ הַמְּמַחִים לְהַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן. הֲלוֹא אַתָּה הַצַּמְעַרְתָּ שְׂאוֹיְךָ עוֹשֶׂה בְּעֲצַמְךָ אֶת מְלֻאֲכַת הַמִּשְׁכָּן, אֲלֹא נִצְטוּיְתָ לְתַת אֶת הָעֲבֹדָה לְכַבֵּלָאֵל וְלֶאֱהִיָאֵב וְלִשְׂאֹר הַמְּמַחִים. עַלֲשׂוּ, כְּשֶׁהֵם סִימּוּ אֶת הָעֲבֹדָה,

- "לְשִׁים מִה תְּרַמְנוּ אֶת כָּל הַתְּרוֹמוֹת?"
- "לְשִׁים מִה עֲשִׂינוּ אֶת כָּל הָעֲבֹדוֹת?"
- "לְמַה לֹא מְצַלְיָחִים לְהַקְמִיד אֶת הַמִּשְׁכָּן?"
כִּי אָמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל זֶה לְזֶה כְּאִשְׁרֵי כָּל הַמְּמַחִים וְהַתְּכַמִּים נִסּוּ לְהַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן וְלֹא הִצְלִיחוּ. בְּצִלָּאֵל וְאֶהְיָאֵב וְכָל אַנְשֵׁי הַמִּקְצָוֶע בְּדָמוֹ שׁוּבוּ וְשׁוּבוּ אֶת הַחֲלָקִים שֶׁל הַמִּשְׁכָּן, וְרָאוּ שֶׁהַכָּל בְּנֵי נְכוֹן וּמְדִיָּה. אִזּוּ לְמַה הֵם לֹא מְצַלְיָחִים לְהַקִּים אוֹתוֹ?

שׁוּבוּ וְשׁוּבוּ נִסּוּ לְהַקְמִיד אֶת הַמִּשְׁכָּן. הָרִימוּ עוֹד מוֹרֵת עַץ וְעוֹד אַחַת. הִצִּיבוּ אֶת הַקּוֹרוֹת עַל הָאֲדָנִים. חֲבָרוּ אֶת הַקּוֹרוֹת אַחַת אֶל הַשֵּׁנִיָּה. וְהוֹפ, הַקּוֹרוֹת נִמְלָלוּ. מְרִימִים פּוּה, נִפְסַל שָׁם. "לְמַה זֶה לֹא מְצַלְיָח לְנַגֵּי, שְׂאֵלוֹ בְּצִלָּאֵל וְאֶהְיָאֵב זֶה אֵת זֶה וְלֹא מְצָאוּ תְשׁוּבָה."
כְּאוֹ בְּצִלָּאֵל וְאֶהְיָאֵב אֵל מִשֶׁה וְעָמְדוּ לְפָנָיו בְּכַפָּיִם מְשֻׁפְלוֹת. "אַחֲנוּ לֹא מְצַלְיָחִים לְהַקִּים

כרטיס אדי המחודש לתרומת איברים

תרומת איברים חובת הלבבות!

אני קורא לכלל הציבור לחתום על כרטיס אדי המחודש, כי זה גם חשוב מאוד וגם מצווה. כידוע, אדם אחד יכול להציל שבע נפשות בתרומת איבריו. גורל שבע נפשות תלוי בהסכמת המשפחה לתרומת איברי יקירן. ולכן, כשמשפחה מסכימה לתרומת איברים היא מקיימת מצוות "וחי בהם" ומצוות רבות נוספות ומצילה הרבה נפשות. חשוב שכל משפחה תדע את החשיבות של ההסכמה לתרומת איברים.

כ"כ יצקא אריאל
רב העיר רמת גן

כרטיס אדי - הנוסח המחודש!

נושא כרטיס זה רואה בתרומת איברים לאחר המוות ערך מסורי עליון ומסכים לתרום איברים למען הצלת חיים. בני משפחה המעוניינים לקבל מידע או להיוועץ עם:

- רב שהוכשר והוסמך בהיבטים ההלכתיים הנושא תעודה חתומה ע"י הרבנות הראשית לישראל ומשרד הבריאות
- איש מוסמך של דת אחרת
- רופא לחוות דעה נוספת

מוזמנים להתקשר למוקד פניות טלפוני *6262 המרכז הלאומי להשתלות adi.gov.il

לפי

תרומת איברים על פי ההלכה - מה נשתנה

בשנים האחרונות חלו שינויים משמעותיים בנושא תרומת איברים:

- **חוק המוות המוחי-נשימתי** - החוק קובע את תהליך קביעת מותו של האדם עפ"י ההלכה.
- **ועדת מעקב ובקרה** בוחנת לאחר מעשה את התאמת קביעת המוות המוחי-נשימתי לדרישות החוק.
- **המשפחה זכאית לקבל את הרשומות הרפואיות של קביעת המוות**, לצורך התייעצות עם רב או רופא נוסף המוסמך לנושא.
- **הקמת מערך ארצי של רבנים מלווים ויועצים למשפחות**
- **כרטיס אדי המחודש - נותן מענה לדרישות ההלכה ומנהיגי ישראל**

שו"ת בנושא תרומת איברים: שאלה: האם אין לחשוש שבתחיית המתים לא יקומו תורמי האיברים, שכן יחסרו להם איברים חיוניים? תשובה: אין כל חשש כזה כלל, אנו מאמינים באמונה שלמה שכל המתים מכל הדורות יקומו לתחייה.

חותמים על כרטיס אדי המחודש באתר www.adi.gov.il או בטלפון: *6262

התנועה התועדות

הרב חיים שלום דייטש

לצאת ממצרים זה לא בשמיים

לרבי משה פיינשטיין לא היו מקורות נוספים מחוץ לתורה / ובשביל פרנסה של יהודי הוא הסכים להצטלם
בנמה פוזות ואף אישר להוציא ספר שחירף אותו / שמחה של מצווה בצורה מורגשת וגלויה היא אור
הגאולה / כולם מוזמנים להאמין שאנחנו מסוגלים להשתנות ולהתעלות ולשמוח באמת בתורה, ומי
שאינו מאמין בכך הוא שקרן, שקרן ושקרן! / התועדות לכבוד שבת מברכים חודש ניסן

מה, אף אחד לא יודע שיש כזה ספר...

אם כבר הזכרנו אותו, יש עוד כמה סיפורים שכדאי לדעת. אותו אדם שכתב את הספר נגדו רצה להדפיס אותו באותו בית דפוס שהדפיס גם את האגרות משה, הספר הכי חשוב של הרב פיינשטיין. הוא רצה שספרו יהיה באותה צורה ובאותה כריכה, כדי שכל מי שקונה את האגרות משה יקנה גם את הספר הזה למרות שהוא כתב שם דברים אימים ונוראים נגד הרב. המדפיס בא לרב לבקש רשות, בכל זאת הספר הזה מלא בוז נגדו והוא לא רצה לקחת את זה על עצמו. הוא ציפה שהרב כמוכן יהיה נגד. אבל הרב שאל אותו: "מה אתה חושב, תהיה לו מזה פרנסה?" המדפיס ענה: "אל תדאג, תהיה לו מזה הרבה פרנסה, מי יפסס כזה ספר?" שמע הרב ואמר לו "אם ככה, אז תשאיר..."

עוד מעשה: יש יהודי באמריקה שמוכר הרבה תמונות של גדולים, ודווקא מהרב פיינשטיין יש לו הרבה תמונות בהרבה פוזות. מאיפה הגיע מגוון כזה של תמונות? יום אחד הוא טלפן אליו וביקש רשות לצלם אותו. הרב אמר לו "נו, תהיה לך מזה פרנסה?" הוא אמר לו "בטח", והרב הסכים. הצלם הגיע לרב פיינשטיין הביתה ואמר לו: "תעמוד", "תשב", "תסתכל לחלוף", "תפתח את הספר", ור' משה, פוסק הדור, עשה ככל אשר ציווה עליו הצלם, בלי להתוכח. יהודי שלא פתח עיתון מימיו! העיקר שליהודי אחר תהיה פרנסה...

היום מישהו יכול לומר על עצמו שהוא ר' משה פיינשטיין, מנותק מהעולם? יש כאלה שבקושי יודעים לקרוא ובכל זאת יודעים הרבה חדשות כי הכל ויזואלי. כשאתה מקבל מהעולם, מקבל את הנחות היסוד של העולם, זהו היפך הגאולה, מכיוון שמהותה היא שחרור מגדרי העולם הזה.

כל מה שיש בעולם, עם כל הדברים המדהימים שיש בו, הוא רק הארה של ה'. התורה והמצוות, לעומת זאת, מגיעות ישירות מהקדוש ברוך הוא בעצמו. הכוח האלוקי האינסופי שחדור בתורה ובמצוות הוא גדול לאין-ערוך מכל מה שיש בעולם הזה, שהוא כאין וכאפס לעומת האור האלוקי. אם אדם מתבונן בעניין הזה ברצינות, תהיה לו שמחה עצומה מכל מצווה ומכל לימוד תורה.

ומהי הגאולה? מהי יציאת מצרים? שמחה של מצווה. שמחה לא מספיקה, גם מצווה לא מספיקה, רק שמחה של מצווה מוציאה אותנו מעבר לגבולות העולם. מדוע?

יש מדרש מעניין של חז"ל, "משבחר הקדוש ברוך הוא בעולמו, קבע בו ראשי חודשים ושנים. ומשבחר ביעקב ובניו, קבע בו ראש חודשים של גאולה". יש את העולם, ויש את מה שמעליו. יעקב ובניו הם מעל העולם, והגאולה היא מעל העולם. רואים מכאן שהעניין של הגאולה עומד בניגוד לעולם. ממה אנחנו נגאלים? מן העולם!

"העולם" יכול להתפרש בלשון חסידית גם כ"כולם". לפעמים שואלים מישהו: "למה אתה מתנהג כך?" והוא עונה: "מפני שכך העולם (העוילים) עושה". כלומר, אני עושה כי כולם עושים. זה ממש ההיפך מגאולה. אם העולם מגביל אותך עדיין, אתה במקום הפוך מגאולה. כל אחד יכול לזהות בתוכו דברים שהוא עושה מפני שהוא באמת רוצה ולא מפני הרגל חברתי. גם אם אחרים לא היו מתנהגים כך, היה עולה ברעתי שכך צריך לעשות. על דברים כאלו אפשר לומר שהם באים מעצמותי ולא מהעולם. אבל כל כך הרבה מושגים זרים נכנסו אלינו מבחוץ, וצריך לברר מאיפה הם באים.

פעם הגיע תלמיד חכם אחד לר' משה פיינשטיין לשאול שאלה, ולאחר שנענה הוסיף ושאל על מקור הלכתי להתנהגות מסוימת של הרב - "מאיפה הרב לוקח את זה?". הרב פיינשטיין אמר לו: "שמע נא, דע לך שמעולם לא הסתכלתי

בשום ספר חוץ מבתורה. אני לא יודע מאיפה אני לוקח את זה, אבל אין לי מקור אחר חוץ מהתורה". שמעתי את זה מבן דוד שלי שהיה תלמיד שלו. הוא סיפר שאפילו עיתון הוא לא היה קורא! ובכל זאת, הוא היה רב וראש ישיבה ופסק בהרבה עניינים ציבוריים, אז כדי להישאר מעודכן היה מישהו שהקריא לו כל מיני ידיעות שהוא חשב שהרב צריך לדעת. אבל לקחת את העיתון ביד - את זה הרב פיינשטיין מעולם לא עשה. למקרה שיש למישהו שאלות למה פוסקים כמוהו... איפה מוצאים עוד רב כזה?

זו גאולה. על ההתנהגות לבוא מבפנים, מהאמת, מהתורה - לא מכך שכולם עושים או חושבים ולא משום מקור חיצוני אחר.

האמת היא שיש הרבה טענות עליו ועל פסיקותיו. מישהו אפילו כתב ספר ובו הכניס את כל הטענות על הרב פיינשטיין, ומי שקורא את הספר הזה משוכנע שהוא צודק ככולן. אל

עניין הגאולה הוא התגלות אור ה' בלי גבול, וכמו שאמרנו אור כזה קיים רק בתורה ומצוות, אך ההתגלות שלו תלויה בשמחה. אדם שמח מבטא את שמחתו כלפי חוץ, כמו "נכנס יין - יצא סוד", ואילו העצוב מתכנס פנימה. אז שמחה שאינה של מצווה יכולה להיות דבר חיובי, אך היא עדיין איננה מגלה את אור ה' ממש. מנגד, במצוות ללא שמחה של מצווה, יש אור עליון אך הוא אינו מתגלה. היהודי עדיין נשאר במצרים! רק שמחה של מצווה מגלה את אור ה' בלי גבול. לגלות פירושו שאתה יודע ומרגיש את זה, וזוהי גאולה.

**

כשהקדוש ברוך הוא אמר למשה רבנו לבשר לעם ישראל שהולכים לצאת ממצרים, משה ענה "יהם לא יאמינו לי". חז"ל מספרים שהקדוש ברוך הוא הוכיח אותו, למה אתה אומר לשון הרע על הבנים שלי? הם מאמינים בני מאמינים, חייך - אתה בעצמך לא מאמין. מהו הוויכוח הזה? משה טוען שבני ישראל לא מתארים לעצמם שיש דבר כזה שנקרא גאולה. אני כבר רגיל למצרים, להשקפת העולם של כולם. מה פתאום הולכים להוציא אותי מכך, עד שהעולם כבר לא יעניין אותי וארצה רק לעבוד את ה' ? אני לא מאמין. אני מכיר את עצמי כל כך הרבה שנים, וזה כבר לא ישתנה...

כל זמן שלא מאמינים שאפשר לצאת, זה מעכב את כל היציאה. אי אפשר לצאת ממצרים אם לא מאמינים. צריך כל הזמן לחזור ולשנן שאפשר לצאת, שאפשר להשתנות.

•••

אנשים לא מודעים לכך שאחד העניינים החשובים של הבעל שם טוב היה שגם האנשים הפשוטים יהיו תלמידי חכמים. הוא היה שולח תלמידי חכמים ליישובים של אנשים פשוטים, כדי שילמדו תורה ושנשים יפסיקו להיות עמי ארצות. הרבה אומרים שאם הבעל שם טוב כל כך כיבד אנשים פשוטים, אולי עדיף להיות אחד כזה? זו טעות. צריך לאהוב את האנשים הפשוטים אבל לעודד אותם שיהיו תלמידי חכמים, ואחר כך בהתועדות נגיד להם כמה חשוב לחזור להיות אנשים פשוטים.

יש כאלה שהחליטו שבדור שלנו מספיק מעשה בפועל, העיקר לצאת לדוכנים ולהניח תפילין. כאילו שאנחנו לא שייכים לתפילה בכוונה, לא שייכים להתועדות עמוקה, לא שייכים ללימוד חסידות בעיון, לאהבה ויראה. זה בדיוק מה שמשה אמר, "יהם לא יאמינו לי", הם לא יאמינו שאפשר לצאת מגבולות העולם, אבל הקדוש ברוך הוא אומר שזה לא נכון! אמנם, הדור היום שייך יותר למעשה בפועל, אבל מי שאומר שהדור הזה מושלל ממחשבה והתבוננות הוא שקרן, שקרן, שקרן!

יש שני שליחים בבית חב"ד בראשון לציון. האחד שליח כללי שאחראי על כל העניינים, והשני הוא "שליח תורה" - אחראי על העניין של התורה. הוא עובד משתים-עשרה בצהריים עד שתים-עשרה בלילה, ומה תפקידו בפועל? ללמד תורה. הוא מקרב בחורים ושולח אותם לשיבות. הקו שהוא הולך לפיו אומר ששלוחים שמקרבים בעלי תשובה ומביאים אותם לקיום מצוות בלבד - לא עושים את העבודה כמו שצריך.

היעד הוא לגדל עוד תלמידי חכמים וחסידים שלומדים נגלה ופנימיות בעיון, מתפללים באריכות ויודעים לנגן (=לשיר) ניגון מעומק הנשמה. והדבר המדהים הוא, שיש לו הצלחה בלתי רגילה. הייתי פעם ביום הולדת של הרב פרקש, פתאום ראיתי שם בחור יושב בפניה ומנגן ניגונים בכזה טוב טעם ודעת. שאלתי אותו מי הוא, והתברר לי שהוא בעל תשובה שלומד תורה בסך הכל שנה וחצי. מאיפה אתה יודע לנגן ככה?

אחרי כמה זמן נסעתי לציון הרבי, הייתה שם תפילה ואני רואה שאחד הבחורים יושב שם וממשיך להתפלל באריכות עם איזה ניגון. אני מסתכל עליו ורואה שאני מכיר אותו, היה לי קשה להיזכר מאיפה ואז נזכרתי שפגשתי אותו שם ביום הולדת. חיכיתי שיסיים ושאלתי אותו, "זה אתה?" הוא הבין בדיוק מה אני שואל...

אחרי עוד כמה זמן היה כנס והזמינו כל מיני שלוחים לדבר. אותו שליח מראשון לציון סיפר על הדרך שלהם: צריכים לעשות בחורים 'עובדים' ולומדים, וכל מה שהחסידות דורשת. ומי שרוצה שרק יניחו תפילין בעצם משאיר אותם בסטטוס של 'בעלי תשובה'. צריך לדרוש ולהאמין שאפשר. ואם בעלי תשובה יכולים, גם הצדיקים יכולים... צריך שנהיה הכי טובים שאפשר. זה לא בשמיים! לחיים!

מחפשת לשלב מדרשה עם שירות לאומי או עבודה?

יום פתוח - מדרשת 'אמונה' בארי

הזמנה לאביב

יום ד' כ"ז אדר < 14.3 16:00-20:00

מדרשה לחיים פאנל עם הדס פוקס ורכזות שירות לאומי

חייב אדם לראות את עצמו שרה וייסמן

דברי ברכה ליאורה מינקה- יו"ר תנועת 'אמונה'

כל אחד צריך איזו מצרים הרב אבישי מזרחי

בשורת אביב ניגונים עם אודהליה ברלין וצביה קרינקין

הצפירה 1, פרדס חנה

לפרטים והרשמה מראש (חובה) 052-224-3532

